

Peters in de Weerd,

eilandbewoners in Limburg

MART GRAEF

De voornaamste bronnen voor stamboomonderzoek in de zeventiende en achttiende eeuw zijn kerkregisters, leenregisters, schepenboeken en notariële archieven waarin zich bijvoorbeeld testamenten kunnen bevinden. Als al die mogelijke vindplaatsen zijn uitgekamd, kan men nog familie-reconstructies proberen te maken aan de hand van huwelijksdispensaties, peetouders of vernoemingen, maar verder is men aan het toeval overgeleverd.

Toeval bestaat echter, zoals bleek bij een onderzoek naar de oudste generaties van de familie Peters, die haar wortels heeft in de Horner en Roermondse Weerd (zie het overzicht in schema I). Over deze familie is al eerder gepubliceerd door Leo Peeters, maar zijn studie richtte zich vooral op de connectie met de Grote Hegge in Thorn.¹ Voor de genealogie

Peters bleek een nog onopgemerkt sleutelstuk te bestaan in de vorm van twee grafkruisen op het kerkhof van Horn. Opmerkelijk daarbij is dat het ene grafkruis is verdwenen en het andere onleesbaar. Toch kon de puzzel worden opgelost.

De Weerd

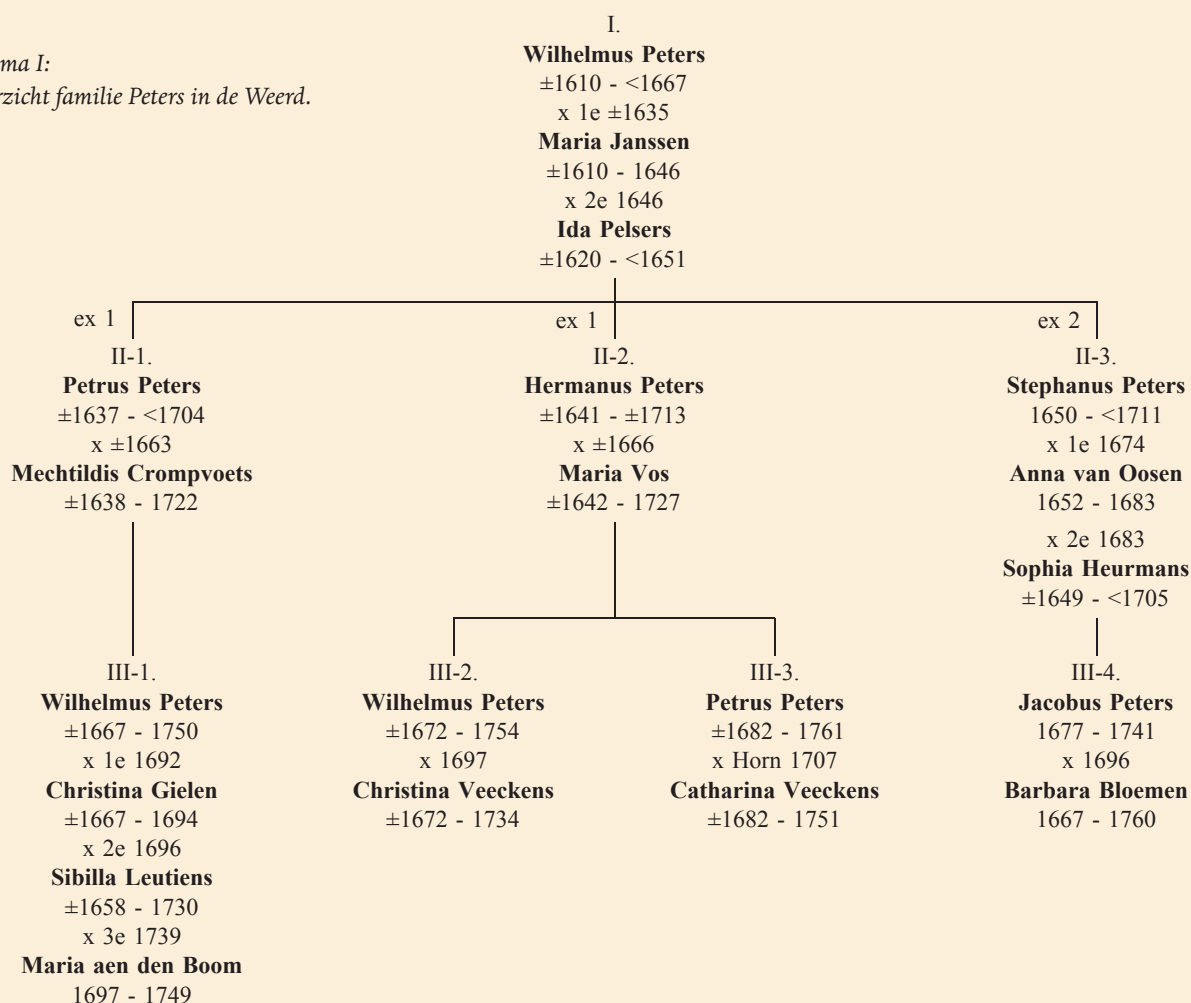
Als men spreekt over de eigenaardigheden van eilandbewoners heeft men het in Nederland meestal over Urk of Marken. Vrijwel vergeten is dat ook Limburg ooit eilandbewoners - in de letterlijke zin van het woord - heeft gekend. Tussen de Feldbiss en de Peelrandbreuk, van Grevenbicht tot Neer, heeft de Maas, al meanderend en zich vertakkend over de dalende Roerdalslenk, in de loop van de tijd een archipel van eilanden gevormd, waarvan de namen vaak nog herkenbaar zijn aan de

Het eiland De Weerd in 1843. De gemeentegrens tussen Horn en Roermond, die dwars door de buurtschap loopt, is aangegeven met een rode lijn. Manuscriptkaart van de Topographische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden. (TMK), blad 200 (fragment). (Bron: www.nationaalarchief.nl, NL-HaNA_4.TOPO_9.200)

Schema I:
Overzicht familie Peters in de Weerd.

uitgang *weerd*.² Zo kennen we bijvoorbeeld Visserweert, Stevensweert, de Linner Weerd en de Weerd tussen Horn en Roermond. Vele generaties Limburgers leefden hier van de landbouw op de vruchtbare klei, waarbij ze voortdurend verdacht moesten zijn op overstromingen en de steeds veranderende loop van de rivier. In de vorige eeuw is dit rivierlandschap door kanalisatie, ontgrinding en recreatie onherstelbaar veranderd, waardoor er definitief een einde is gekomen aan de eeuwenoude Limburgse eilandencultuur. Is het niet wat overdreven om te spreken van een eigen cultuur? Als men mag afgaan op de mondelinge overlevering, lijkt het erop dat de bewoners van de weerden (zoals Stevensweert) in de naburige dorpen toch wat eigenaardig werden gevonden. Tot de aanleg van het Lateraalkanaal Linne-Buggenum in de jaren zestig van de twintigste eeuw werd de Horner Weerd gezien als een soort vrijstaat. Voor de veldwachter van Horn was het immers te ver weg om te controleren of de kroegen daar zich wel aan de sluitingstijden hielden.

De geschiedenis van de samenleving op de eilanden in de Maas is nog maar weinig bestudeerd.³ Ongetwijfeld hebben familiebetrekkingen een grote rol gespeeld bij de manier waarop de landerijen werden beheerd en onderling overgedragen. Genealogisch onderzoek kan een bijdrage vormen tot een beter begrip van deze 'Limburgse eilandencultuur'.

De Weerd, het Maaseiland dat de plaats van handeling is voor dit artikel, lag tussen Horn, waarvan het werd gescheiden door de Oude Maas, en Roermond aan de andere kant van de hoofdstroom van de rivier. Het grondgebied maakte deel uit van beide gemeenten.⁴ De gemeentegrens liep dwars door de Sint-Jozefkapel, zodat de gelovigen in Horn konden luisteren naar een voorganger die zich in Roermond bevond.⁵ Ook de parochiegrens verdeelde het eiland, waardoor we gegevens over de bewoners zowel in de kerkregisters van de Sint-Martinusparochie in Horn als die van de Sint-Christoffelparochie in Roermond kunnen aantreffen. In de registers vinden we regelmatig aantekeningen als *ex insula sub Ruræmondensis parochia* (in het Hornse register) en *ex insula trans Mosam* (in het Roermondse register), duidelijke aanwijzingen dat we met inwoners van de Weerd te maken hebben.

Hoe groot was deze gemeenschap? De eerste min of meer betrouwbare volkstelling dateert uit de Franse Tijd. Volgens de bevolkingslijst van 1796 telde het Hornse deel in dat jaar 128 inwoners, waarvan 67 aan de Hornse kant (58 volwassenen en 9 kinderen jonger dan twaalf) en 61 aan de Roermondse kant (52 volwassenen en 9 kinderen).⁶ Het bevolkingsaantal nam in de negentiende eeuw nauwelijks toe, een aanwijzing dat het leven op het hoger gelegen vasteland aantrekkelijker werd.

In de achttiende eeuw zijn de familienamen die het meest voorkomen in de Weerd de volgende: Peters, Van Herten, Keuven, Pluijmen en Timmermans. Al deze namen treffen we ook aan in onderlinge verwantschappen, zodat het niet overdreven is te stellen dat de bevolking van de Weerd in feite één grote familie vormde. Voor de genealoog is dat prettig, omdat er bij voorgenomen huwelijken regelmatig dispensatie moest worden verleend wegens bloedverwantschap tussen de aanstaande echtgenoten. Zeker voor de periode vóór 1695, waarvan in Horn geen doop-, trouw- en begraafregisters zijn overgeleverd, vormen deze huwelijksdispensaties een onmisbaar hulpmiddel bij het reconstrueren van families.

Willem Peters, de stamvader

Een stamboom laat men gewoonlijk beginnen bij de oudste nog traceerbare voorouders. Voor de families in de Weerd komen daarvoor verschillende personen in aanmerking, maar een geschikte *pater familias* is Willem Peters, die geleefd moet hebben van ongeveer 1610 tot uiterlijk 1666, het jaar waarin voor de eerste keer een kleinzoon naar hem wordt vernoemd.⁷ Niet alleen zijn zijn nakomelingen verwant met vrijwel alle andere families in de Weerd, ook hebben we een hard bewijs van zijn bestaan in de vorm van een grafsteen - althans: die is er ooit geweest. Op het kerkhof van Horn moet ooit een grafkruis hebben gestaan met de volgende tekst:

Ao 1646 / Den 22 / Ianwary / Starf Maria Ianssen / Hvisvrowe van / Wilhem Peters / Godt sij / . . .

Het is niet bekend waar het grafmonument zich nu bevindt, maar een afschrift van de inscriptie werd opgenomen in de inventarisatie van Limburgse grafschriften door Belonje.⁸

De gedachte dat Willem Peters en Maria Janssen de oudste bekende voorouders zijn van de uitgebreide familie Peters en, *mutatis mutandis*, optreden in de kwartierstaten van bijna alle families in de Weerd, wordt ondersteund door het feit dat de namen Wilhelmus en Maria regelmatig voorkomen in de derde generatie (twee- respectievelijk driemaal), maar ook door huwelijksdispensaties in latere generaties, waarover zo dadelijk meer.

Drie kinderen van dit echtpaar kunnen met een hoge mate van waarschijnlijkheid worden geïdentificeerd. Dat is in de eerste plaats **Hermanus Peters**: *Hermen Peeters, soone van Willem Peeters*, die in 1674 de beemd van Houb Houben van Weerdt releveert.⁹

Helena Peters, echtgenote van Petrus van Ass alias Stricken, was een zus van Herman, althans dat zou in overeenstemming zijn met een huwelijksdispensatie uit Heel in 1734 (zie genealogisch schema V).

Uit een andere huwelijksdispensatie, verleend in Horn in 1742, kan worden afgeleid dat **Petrus Peters** een broer van Herman moet zijn geweest (zie genealogisch schema IV).

Op 1 augustus 1646 trouwt te Roermond een zekere Guilielmus Pieters met Ida Pelsers. Is dit wellicht de weduwnaar van Maria Janssen, die, blijkens de datum op haar grafkruis, op 22 januari van dat jaar was overleden? Drie kinderen van dit echtpaar worden gedoopt in Roermond: Maria (1647), mogelijk

vernoemd naar de eerste vrouw van haar vader, Henricus (1649) en Stephanus (1650). Van de eerste twee ontbreken verdere gegevens, maar **Stephanus Peters** heeft voldoende sporen nagelaten om hem in verband met de Weerd en zijn mogelijke halfbroers en -zus te brengen. Daarom zal in deze bijdrage ook een paragraaf aan hem en zijn gezin worden gewijd.

I. **Guilielmus (Wilhem) P(i)eters**, geb. ca. 1610 (geschat), overl. voor 27 okt. 1666; tr. 1e ca. 1635 (geschat) **Maria Janssen**, geb. ca. 1610 (geschat), overl. 22 jan. 1646, begr. Horn; tr. (waarschijnlijk) 2e Roermond 1 aug. 1646 {get. de heer Henricus Dilsen, Andreas Janssen} **Ida Pelsers**, geb. ca. 1620 (geschat), overl. na 27 april 1650.

Uit het eerste huwelijk:

1. Helena Peters, geb. ca. 1635 (geschat), overl. tussen 17 nov. 1694 en 29 nov. 1701;¹⁰ tr. ca. 1660 (geschat) **Petrus van Ass alias Stricken**, geb. ca. 1630, overl. tussen 12 maart 1673 en 6 maart 1674, zoon van Gerlacus van Ass alias Stricken en Elisabeth N.N. Van dit echtpaar zijn zes kinderen bekend.¹¹ Het gezin woont te Beegden. Op 6 maart 1674 toont Helena Stevens, weduwe van Peter van Ass, aan de schepenbank van Beegden het testament van wijlen haar echtgenoot, opgesteld d.d. 12 maart 1673 ten overstaan van Arnoldus Graus, pastoor van Beegden, en de getuigen Peter Swinnen en Aret Stevens. Zij verzoekt goedkeuring van de schepenbank en ook van haar zwager Nielis van Ass en haar broer Herman Peeters.¹²
2. Petrus Peters, geb. ca. 1637 (geschat), **volgt II-1**.
3. Hermanus Peters, geb. ca. 1641 (geschat), **volgt II-2**.

Uit het tweede huwelijk:

4. Maria Peters, ged. Roermond 12 mei 1647 {peetouders: Joannes van Stockum namens Ottho Wolfs, Maria Linsen namens Gertrudis Emonds}.¹³
5. Henricus Peters, ged. Roermond 19 jan. 1649 {peetouders: [Rut?]gerus Scheijven (naam gedeeltelijk afgescheurd), *domicella* (vrouw) Mechtildis Kueckhoven}, waarschijnlijk jong overl.
6. Stephanus Peters, ged. Roermond 27 april 1650 {peetouders: Lambertus van Triecht, Joanna Nelissen namens Catharina van der Rouren}, **volgt II-3**.

Petrus Peters en Mechtildis Cromptvoets: van de Weerd naar Horn

Petrus Peters heeft zelf weinig sporen in de archieven nagelaten, maar over zijn gezin is het een en ander bekend uit het testament dat zijn weduwe, Mechtildis Cromptvoets, op 14 juli 1703 liet opmaken ten overstaan van de pastoor van Horn (zie kader).¹⁴ Daarin bepaalt Mechtildis dat de helft van de goederen die zij onlangs heeft geërfd van haar zuster Christina Stijnen zal toevallen aan de kinderen van haar zoon Willem Peeters, verwekt met diens huisvrouw Christina Gielen. De jaarlijkse inkomsten uit die goederen dienen gebruikt te worden om deze kinderen *te kleyden ende te doen leeren onderwijzen, ende in de vreese Godts te doen opbrengen*. De andere helft van de geërfde goederen

komt ten goede aan de kinderen en nog te verwekken kinderen van Jan op de Boell en Geertruydt Peeters, dochter van de testatrice. Drie van deze kleinkinderen worden met name genoemd: Petronilla op de Boell krijgt van haar grootmoeder het *bedde met sijn toebehoor*, Matthijs op de Boell een *stuck smaeldoeck* en Ley Peeters een *paer flesse slaepplaeckens ende oock een stuck smaeldoeck*. Ten slotte geeft de testatrice *de reste van haere meubelen, lijnen ende wullen, tien, cooper etc. hoe deselve naemen hebben ende genoempt woorden, geene uytgescheyden*, aan haar dochter Gertruyt Peeters. De erfgenamen hebben nog enige tijd op de nalatenschap moeten wachten, want Mechtildis Cromptvoets overleed pas bijna twintig jaar later, volgens het begraafregister in de leeftijd van 84 jaar.

II-1. **Petrus Peters**, geb. ca. 1637 (geschat), overl. voor 17 juli 1703; tr. ca. 1663 (geschat) **Mechtildis Cromptvoets**, geb. ca. 1638, overl. Horn 7 juli 1722 (*anno ætatis 84* [= in de leeftijd van 84 jaar] ... *quæ in tenendo lectum per multos annos patientissima fuit* [= die gedurende meerdere jaren geduldig te bed verbleef]).

Uit dit huwelijk:

1. Willem Peters, geb. ca. 1667 (geschat), **volgt III-1**.
2. Gertrudis Peters, geb. ca. 1670 (geschat), overl. Horn 10 jan. 1749; tr. 1e ca. 1695 (geschat) **Jan op de Boell**,¹⁵ geb. circa

1655 (geschat), pachter van Stoxhof 1683 en Bergerhof 1698, beide te Horn, burgemeester van Horn 1699, overl. Horn 11 mei 1706, weduwnaar van Encken N.N.; tr. 2e Horn 24 febr. 1707 {get.: Gerardus Snijckers, Joannes Cuijpen} **Mathias (Matthijs) Veeckens**, geb. ca. 1670 (geschat), overl. Horn 5 maart 1735, zoon van Joannes Veeckens en Gertrudis Veugeliers.

Jan op de Boel en zijn eerste echtgenote Encken zijn in 1683 halfman en *halferse* van Stockxhof te Horn.¹⁶

In 1698 koopt schepen Johan Matthijs Smets de Bergerhof te Horn, die op dat moment wordt bewoond en bebouwd door Jan op de Boel.¹⁷

Op 8 mei 1706 maakt Jan op de Boell zijn testament ten overstaan van pastoor Snijckers, waarin wordt bepaald dat twee obligaties, beide bedragend 100 pattacons, die hij en zijn vrouw Geertruydt Peters verkregen hebben van Trinken Joosten en Enken Joosten, zullen verblijven tot profijt van de kinderen verwekt met Geertruydt Peters.¹⁸

Uit het huwelijk Op de Boell-Peters:

- a. Petronella op de Boel, geb. ca. 1696 (geschat), overl. Horn 4 maart 1745, begr. aldaar 7 maart 1745; tr. Roermond 30 aug. 1719 {get.: Theodorus Timmermans, Petrus op den Boel, Anna Maria op den Boel, Joannes

Testament van Mechtildis Cromptvoets

Op heden den 14 Julij 1703 compareerde voor mij onders[chreven] pastoor tot Hoorn ende getuygen naergenoempt de eersaeme Mechtell Cromptvoet, naergelaetene weduwe van wijlen oock den eersaemen Peeter Peeters haeren man saliger, dewelcke noch gesont sijnde, gaende en staende, haer verstant, memorie ende vijf sinnen oever all well machtigh heeft gemaect haer testament in maniere, conditie ende clausulen, hier naer volgende.

Eerstelijck beveelt haere ziele als de selve uyt haer lichaem sall scheyden aen Godt den vaeder haeren schepper, aen Godt den soon haeren verlosser, aen Godt den heyligen geest haeren heyligh-maecker, aen de moeder Godts Maria, aen den H. Martinus patroon van de kircke tot Hoorn ende alle lieve Godts heyligen, ende haer lichaem ter gewijder aerden.

Ten tweeden geeft aen de fabricque van de cathedrale kircke van den H. Lambertus tot Luyck eenen blaumuyser eens. (in marge: deese aelmoesse is aen mij betaelt)

Ten derden geeft van nu aff aen de kinderen van haeren soon Willem Peeters verwekt met Christina Gielen sijne huysvrouw zal[iger] de hellicht van alsulcke goederen als sij testatrice nu onlangs heeft geërfft van haere suster zal[iger] Christina Stijnen, waervan de jaerlix opkomste sall geëmployeert woorden om voors[egde] kinderen van Willem Peeters te kleyden ende te doen leeren onderwijzen, ende in de vreese Godts te doen opbrengen. De andere hellicht van voors[egde] erffenisse geeft sij testatrice mede van nu aff aen de kinderen verwekt ende misschien noch te verweken met de eersaeme Jan op de Boell ende Geertruydt Peeters, eheluyden, ende dochter respective van de testatrice voors[egd].

Item geeft aen Petronilla op de Boell haer bedde met sijn toebehoor ende aen Matthijs op de Boell een stuck smaeldoeck, aen Ley Peeters een paer flesse slaepplaeckens ende oock een stuck smaeldoeck, welcke gifte deselve sullen voor uyt hebben, te weeten naer afflijvigheyt van voors[egde] testatrice, ende evenwell in voors[egde] erffgoederen gelijk geseyt is mede deyleen.

Ten lesten geeft de testatrice mede naer haere afflijvigheyt de reste van haere meubelen, lynen ende wullen, tien, cooper etc. hoe deselve naemen hebben ende genoempt woorden, geene uytgescheyden, aen haere dochter Gertruyt Peeters.

Welck testament, clausulen ende gifte daer in vermelt sij testatrice wilt ende begeert dat punctuelijck sall woorden onderhouden ende geobserveert, met dese conditie dat de hellicht der erffgoederen wedsijts hinc inde aen de kinderen gegeven gelijk voors[egd] is door dessens ouders sall woorden ontfangen ende geadministreert. Aldus geschiet in presentie van de eersaeme Peeter Timmermans ende Joannes Cuijpen als gelooffweerdige getuygen hier toe insonderlijck geroepen ende geboden, dewelcke diese in mijne tegenwoordigheyt eygenhandigh beneffens mij op dat voors[egde] in mijne pastorale huys ende residentie hebben onderteekent.

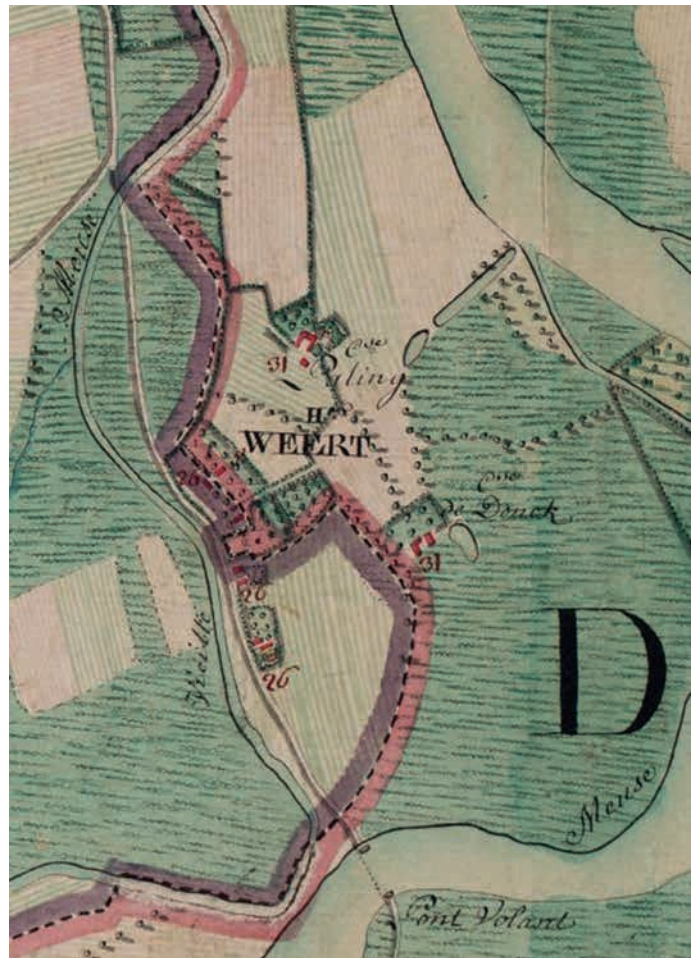
(was getekend:) Peter Temmermaens
Johannes Cuijpen
Judocus Snijckers pastor in Hoorn

(Bron: RHCL 09.001 NA, inv.nr. 4828)

Timmermans} **Matthias Timmermans**, ged. Sint Odiliënberg 28 nov. 1694, overl. Horn 2 okt. 1747, zoon van Segerius Timmermans en Margareta Schreurs. Uit dit huwelijk twee kinderen.¹⁹

- b. Anna Maria op de Boel, geb. ca. 1696 (geschat), overl. Tegelen 23 juli 1779, begr. aldaar 25 juli 1779 (*vidua Petri van Ass, quondam keyserlijcken posthouder in Horn*); tr. Horn 9 aug. 1725 (met dispensatie wegens bloedverwantschap in de vierde gelijke graad) {get.: Mathias van Asch, Agnes van Asch, Joanna van Asch, Matheus Oijen} **Petrus van Asch**, ged. Roermond 18 april 1696, keizerlijk posthouder te Horn, overl. aldaar 14 mei 1759, zoon van Martinus van Asch en Sophia Veeckens. Uit dit huwelijk een dochter gedoopt te Horn.
- c. Petrus op de Boel, geb. ca. 1697 (geschat), overl. voor 5 maart 1770;²⁰ tr. ca. 1719 (geschat) **Gertrudis Cuijpers**, ged. Horn 6 aug. 1697, overl. na 4 okt. 1771,²¹ dochter van Petrus Cuijpers en Petronella Raemaeckers. Uit dit huwelijk negen kinderen gedoopt te Neer, Horn en Maasniel.
- d. Catharina op de Boell, ged. Horn mei 1697 {peetouders: Franciscus Veeckens, Anna Peeters}, overl. Neer 7 aug. 1782; tr. Horn 11 febr. 1722 {get.: Matthias op de Boel, Anna Maria op de Boel, Martinus Pollart} **Matthias Huijben**, geb. ca. 1697 (geschat), overl. Neer 17 juli 1752.²² Uit dit huwelijk vijf kinderen gedoopt te Neer.
- e. Matthias op den Boell, ged. Horn 12 nov. 1699 {peetouders: Hermannus Peters, Joanna Houben}, overl. na 5 dec. 1725.
- f. Elisabeth op de Boell, ged. Horn 29 jan. 1702 {peetouders: Guilielmus Peters, Catharina Gerits}.
- g. Joanna op de Boell, ged. Horn 6 okt. 1703 {peetouders: Hubertus de la Taije namens Matthias Beckers, Sophia Veeckens namens Maria Peeters}, verm. jong overl. voor 5 okt. 1706.
- h. Joannes op de Boell, ged. Horn 27 dec. 1704 {peetouders: Renerus Moors, Gertrudis Kessels}.
- i. Joanna op de Boell, ged. Horn 5 okt. 1706 {peetouders: Petrus Peters, Sijbilla Luttiens}.

Het huwelijk van Matthijs Veeckens en Geertruydt Peters blijft kinderloos. Op 4 maart 1735 laten *Mathijs Veeckens, te bedde kranck zijnde, wel bij verstant ende memorye, en die eersame Gertruyt Peters, zijn huysvrouw*, hun testament opmaken voor pastoor Constant.²³ Voor 100 gulden Roermonds stichten zij twee jaargetijden, *eeuwichlijck te gheschieden in de prochiekercke tot Hoorn, een tot laevenysse van de zyeel van den voorseyden Mathijs Veeckens, de andere voor Gertruyt Peters*. Mathijs Veeckens vermaakt de helft van het huis dat hij samen met zijn vrouw gekocht heeft van Govaert Linsen en Anna Gertruyt Carissen en de boomgaard die hij gekocht heeft van Stijncken Kremers, na de dood van Gertruyt Peters aan Anna van Ass, de dochter van Peter van Ass en Anna Maria op de Boell, echtelieden. Als Anna zonder erfgenamen zou komen te overlijden vervalt dit deel na de dood van Gertruyt Peters aan de ouders van Anna. Na het overlijden van Gertruyt Peters zal het kindsdeel van Mathijs Veeckens, alsmede de helft van het land gelegen op de

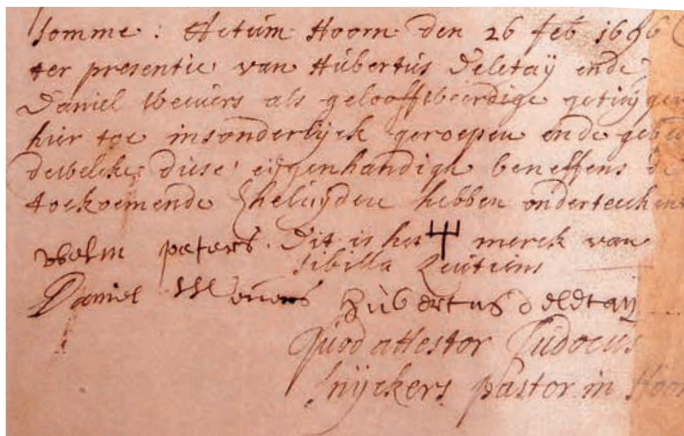
De Weert, een eiland tussen de Vieille Meuse en de Meuse, op de Ferrariskaart (1771-1778). Aangegeven zijn de pachtboerderijen (Cse: cense) Paling (Polak) en de Donck. De rood/paarse lijn geeft de grens aan tussen het prinsbisdom Luik (links) en het hertogdom Gelre. (Kabinetkaart van de Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, blad 227 Swalmen. Koninklijke Bibliotheek van België, Brussel)

Daelacker, gedeeld worden in minnen ende vrintschap onder de kinderen van zijn zusters.

III-1. **Willem (Wilhelmus) Peters**, geb. ca. 1667 (geschat), overl. Horn 8 mei 1750 (*senectus confiant* [= verteerd door ouderdom]); tr. 1e Heel 30 jan. 1692 {get. Martinus Gielen, Catharina Adams} **Christina (Stijncken) Gielen**, geb. ca. 1667 (geschat), overl. Heel 25 okt. 1694, begr. aldaar 27 okt. 1694, dochter van Leonardus Gielen, schepen van Heel, en Joanna N.N.; tr. 2e Horn 26 febr. 1696 (*vi rubri sigilli* [= onder het rode zegel: met dispensatie van de roepen]) {get. Hubertus Deletaij, Daniel Weevers} **Sibilla Leutiens**, geb. circa 1658 (geschat), overl. Horn 27 sept. 1730, weduwe van Petrus van Lue en Martinus Cuijpers; tr. 3e Buggenum 14 april 1739 {get. G.J. Pollardt, Cristina Peters} **Maria aen den Boom**, ged. Buggenum 1 april 1697, overl. Horn 28 jan. 1749 (*post longam lecto affixionem morbo et serio confecta* [= na lang door ziekte bedlegerig te zijn geweest en ernstig verzwakt] ... *tertia uxor Wilhelmi Peeters* [= derde vrouw van Wilhelmus Peters]), dochter van Joannes aen den Boom en Elisabeth Quast.

Bij het huwelijk van Willem Peters en zijn tweede vrouw Sibilla Leutiens in 1696 worden voorwaarden opgemaakt ten overstaan van de pastoor van Horn.²⁴ De bruidegom brengt in het huwelijk een kapitaal van 150 pattacons, dat als obligatie aan de gemeente Heel is verstrekt. Mochten er uit het voorgenomen huwelijk geen kinderen worden geboren, dan komt dit bedrag ten goede aan de twee voorkinderen uit het huwelijk van Willem Peters met Stijncken Gielen zaliger.

De handtekening van Wilm Peters en het handmerk van zijn aanstaande echtgenote Sibilla Leutiens onder hun huwelijksvoorwaarden, Horn 26 februari 1696. (RHCL 09.001 NA, inv.nr. 4828)

De huwelijken Peters-Leutiens en Peters-Aen den Boom blijven kinderloos. Maria aen den Boom maakt op 21 september 1747 haar testament op ten overstaan van de pastoor van Horn.²⁵ Zij legateert aan haar man Willem Peters 100 gulden voor de vroeghisse van Horne op conditie dat naer de misse voor hun sal gebeden worden naer hun aflijvigheyt, welke hondert gulden sullen herkomen uyt het gene hun beyde toebehoort. Aan Johanna aen den Boom, dochter van haar broer Jan, laat zij na, om redenen haer daer toe moveerende, vijf en twintigh pattacons op haer goet den Capp geheeten onder Neer gelegen op de Waeghen, naer haer mans doodt te trekken.

Uit het eerste huwelijk:

1. Petronella Peeters (Peters), ged. Heel 14 dec. 1692 {peetouders: Leonardus Gielen, Christina N.N.}, overl. Horn 14 sept. 1743; tr. Horn 6 dec. 1712 met dispensatie wegens bloedverwantschap in de vierde graad en in de roepen {get.: Joannes Cuijpen, Leonardus Peters} **Angelus (Engelbertus, Engel) Veugelaers**, geb. ca. 1687 (geschat), overl. Horn 22 febr. 1728, zoon van Andreas Vogelers en Gertrudis Kellers. Uit het huwelijk Veugelaers-Peters zeven kinderen ged. te Horn en Haelen.
2. Leonardus (Lennert) Peeters (Peters), ged. Heel 20 okt. 1694 {peetouders: Leonardus Bijlmaeckers, Mechtildis Cromptvoets}, overl. Horn 3 april 1764; tr. 1e Horn 16 febr. 1722 {get.: Martinus Pollart, Joannes Jansen, Anna Maria op de Boel} **Leonarda (Leenderke) Crijs (de Creijns, Criens, Crinssens)**, ged. Roggel 6 nov. 1690, overl. Horn 25 jan. 1725, dochter van Servatius Crijs en Maria Vossen; tr. 2e Horn 16 sept. 1726 {get.: Rutgerus Gubels, Chatarina Vueugelers, Chatarina le Roi} **Mechtildis (Mettie) Loetiens**

(Leutiens), ged. Buggenum 19 sept. 1695, overl. Horn 28 febr. 1733 (als: *2da uxor Leonardi Peters* [= tweede echtgenote van Leonardus Peters]), dochter van Joannes Leutiens en Cecilia Smeets alias van Ass; tr. 3e Horn 28 april 1733 {get.: Petrus Timmermans, Chaterina Timmermans, Maria Pils} **Joanna Timmermans**.

Op 6 maart 1751 lenen Lennert Peters en zijn dochter Christina met haar echtgenoot Mathijs van Echt van Jacob Schreurs en Tijsken Leutiens, echtelieden, een kapitale som van 100 pattacons of 400 guldens Weeter koers tegen een jaarlijkse rente van 3½ pattacon. Als onderpand dient een beemd te Horn van ongeveer twee morgen (rijgenoten: erf van de prins en erf van Mathijs Baetsen, de hoofden uitstotend op het Schoorbroeck en de gemene straat), waarvan Lennert Peters het vruchtgebruik heeft en Mathijs van Echt de eigendom.²⁶

Uit het huwelijk Peters-Crijs een dochter Christina gedoopt te Horn. Uit het huwelijk Peters-Leutiens twee kinderen gedoopt te Horn. Uit het huwelijk Peters-Timmermans geen kinderen.

Herman Peters en Maria Vos, pachters van de Donck

Herman is de eerste van deze familie Peters van wie met zekerheid kan worden vastgesteld dat hij in De Weerd woonde. Waarschijnlijk was hij in de jaren 1670-1710 pachter van de Donck, een hoeve die al wordt genoemd in de dertiende eeuw en die in de zeventiende eeuw eigendom was van de adellijke familie Cortenbach, erfvoogden van Roermond. In 1653 wordt Willem Janssen genoemd als halfman van de Donck.²⁷ Was hij directe familie van Hermans moeder en is Herman hem opgevolgd als pachter? Dat dient nog onderzocht te worden.

Alle zes kinderen van Herman Peters hebben connecties met de Weerd. Zijn dochter Christina en schoondochter Christina Veeckens overleden beiden op de Donck. Dochter Catharina trouwde met de uit Swalmen afkomstige Evert Verstegen, die in het Roermondse overlijdensregister in 1758 werd ingeschreven als *villicus* (pachter) in den Donck.

De oudste vermelding van Herman Peters dateert van 30 april 1667, wanneer hij samen met zijn vrouw Marie Vos voor de adellijke leenzaal van Horn verschijnt. Het echtpaar koopt van Dirck Leutiens een stuk land van ongeveer 75 roeden, gelegen op de Ravensacker, deel uitmakend van het Kirckerleen, voor 137 gulden Roermondse koers.²⁸ Zoals eerder vermeld verheft hij in 1674 als zoon van Willem Peters een beemd *daer Houb Houben van Weerdt voor gestaen heeft*.²⁹ Hij moet tamelijk vermogend zijn geweest, want op 7 augustus 1687 stelt hij zich op verzoek van de heer Nicolaus Bouten garant voor de helft van het stro van de komende oogst, die Bouten mogelijk zal moeten leveren aan admodiateur Ferdinand Smackers, zijn opvolger als rentmeester van de prinsbisshop van Luik van diens domeinen in het graafschap Horn.³⁰

Maria Vos, de vrouw van Herman Peters, vormt het middelpunt van een interessante genealogische puzzel, en daarom is het de moeite waard aan haar meer aandacht te besteden. Zij

was een dochter van Catharina van Ass, zoals blijkt uit de huwelijksdispensatie wegens bloedverwantschap in de derde en vierde gemengde graad van Joannes Vermeulen en Anna Peters, een dochter van dit echtpaar, die trouwden te Horn op 16 februari 1708 (zie genealogisch schema III). Huwelijksdispensaties in Horn dienden te worden aangevraagd in Luik, en daarvan zijn nauwelijks originele documenten overgeleverd, maar omdat de aanstaande bruid Anna Peters parochiaan was van Roermond moest J.D. Portmans, pastoor te Roermond, ook een aanvraag indienen in zijn eigen bisdom. Het door de pastoor opgestelde schema van de verwantschap van de aanstaande echtelieden is in dit geval bewaard gebleven.³¹ Hieruit blijkt Catharina van Ass, de moeder van Maria Vos, een zus was van Geerling van Ass alias Stricken, schepen van de hoofdbank Haelen. Hun vader was Peter van Ass alias Stricken, pachter van de Beurickshof te Horn en stamvader van de familie Van Ass.³²

Wie was de vader van Maria Vos? Uit archiefbronnen is dat niet direct af te leiden, maar door een gelukkig toeval is het grafkruis van de ouders van Maria Vos op het kerkhof van Horn bewaard gebleven. Helaas staat dit grafmonument omgekeerd tegen de kerkhofmuur, zodat de inscriptie tegenwoordig aan het zicht wordt onttrokken, maar in het verleden zijn er ooit afschriften van de tekst vervaardigd. Die luidt als volgt:³³

+
I.H.S. [een hart, waarboven drie nagels] Hier liggen
Begraeven Ian Vos
Starf Anno 1628 Den 18 Janvary en
Pieter Vos in synder tijd Wachtmeester van Horn Starf Ao 1669
Den 5 Novemb. Ende Catharina van As syne
Huys vrouwe starf Ao 16..

De naam van de vader van Maria Vos, Pieter of Peter, is in verschillende schriftelijke bronnen te vinden. Hij was naast wachtmeester van Horn ook leenman van de adellijke leenzaal (genoemd in 1635 en 1667).³⁴ Pieter Vos moet veel ouder zijn geweest dan zijn vrouw Catharina. Als hij op 12 oktober 1659 de beemd releveert *daer Houb Houben van Weerdt voor gestaen heeft*, wordt daarbij vermeld dat hij ongeveer 72 jaar oud is.³⁵ Diezelfde beemd wordt na het overlijden van Pieter Vos, die over de tachtig moet zijn geworden, in 1674 gereleveerd door, zoals nu blijkt, zijn kleinzoon Herman Peters.

Op het grafkruis wordt ook nog de naam van Jan Vos vermeld, overleden op 18 januari 1628. Mogelijk was dit de vader van Pieter. Dezelfde naam, waarbij niet met zekerheid kan worden vastgesteld of het ook dezelfde persoon betreft, komt voor in het zestiende-eeuwse anniversarium van de parochie Sint-Martinus te Horn. Bij 3 oktober staat vermeld: *Item obitus Johannis Vos*.³⁶

De familiebanden van Herman Peters komen aan het licht in verschillende archiefbronnen. Zo treedt hij op 20 juni 1697 op als momber (voogd) van Andries Janssen, de nog minderjarige zoon van Sophia Heurmans, schoonzus van Herman, uit haar eerste huwelijk.³⁷ Het feit dat Gerit Houben, schepen te Heel (1641 - ca. 1692) een zwager van hem was en dus mogelijk getrouwd met zijn zus Maria werd hierboven al gemeld.

De kinderen van het echtpaar Peters-Vos werden vermoedelijk gedoopt te Horn, maar omdat de betreffende parochieregisters verloren zijn gegaan, zijn de precieze data niet meer te achterhalen. Uit andere bronnen en de bestudering van onderlinge peetouderschappen kan niettemin worden vastgesteld dat het echtpaar minstens zes kinderen moet hebben gehad.

Dat Herman Peters een dochter **Maria** had, getrouwd met Reiner Moers, blijkt uit de registratie van een obligatie op 4 oktober 1726 in het leenregister van de abdij van Thorn.³⁸ Voor een lening van 1600 pattacons, nodig voor het kopen van de Kleine Hegge te Thorn, stellen Reiner Moers en Maria Peters als onderpand een aantal landerijen in de Roermondse Weerd, waaronder *276 roeden baendt in de Weerdt* van hun vader Herman Peters zaliger.

Christina Peters en haar echtgenoot Franciscus Veeckens zijn beiden overleden op de Donck, een sterke aanwijzing dat ook Christina bij dit gezin hoorde.

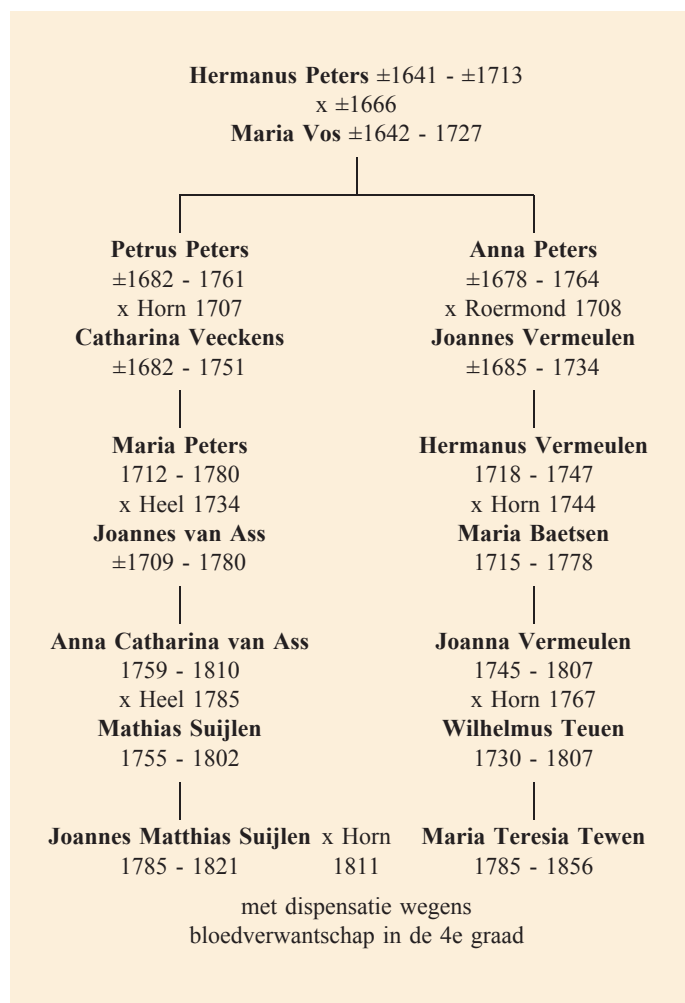
Dat **Willem** Peters een zoon is van Herman en Maria Vos kan worden afgeleid uit de peetouderschappen bij de doop van de kinderen van Willem en diens echtgenote Christina Veeckens (Maria Vos is peettante van de eerstgeborene) en het feit dat een van de kinderen de doopnaam Hermanus krijgt. Christina Veeckens overlijdt in 1734 in de Donck, de hoeve van haar schoonvader.

Grafkruis van Jan Vos, Pieter Vos en diens vrouw Catharina van Ass op het kerkhof van Horn. Helaas is het kruis omgekeerd tegen de muur geplaatst, zodat de inscriptie niet meer zichtbaar is. (Foto Har Sillen)

In de *Staet der domeynen ende alle incompste van het huys Horne* van admodiateur De Bree wordt vermeld dat **Peter** Peeters, zoon van Hermen Peeters, op 25 oktober 1716 beleend wordt met het huis van Jan Vogelers.³⁹ Dat deze Petrus Peters een zus **Anna** had is in overeenstemming met een huwelijksdispensatie wegens bloedverwantschap in de vierde graad in verband met het voorgenomen (kerkelijk) huwelijk van Joannes Matthias Suijlen en Maria Teresia Tewen op 23 juli 1811 te Horn (zie genealogisch schema II).

Schema II: Reconstructie van de bloedverwantschap in de vierde gelijke graad tussen Joannes Matthias Suijlen en Maria Teresia Tewen, waarvoor dispensatie moest worden verleend bij hun voorgenomen huwelijk te Horn in 1811.

Catharina was waarschijnlijk het jongste kind van het gezin. Haar naam komt voor op de lijst van vormelingen in Horn die omstreeks 1695 werd opgesteld: *Catharina Peters filia Hermanni Peters et Mariæ Vossen, matrina Mechtildis Crompvoets*.

II-2. **Hermanus Peters**, geb. ca. 1641 (geschat), overl. tussen 27 juni 1711 en 1714; tr. ca. 1666 (geschat) **Maria Vos**, geb. ca. 1642 (geschat), overl. in de Roermondse Weerd 13 okt. 1727 (*ex parochia Roeremondensi*), begr. Horn, dochter van Pieter Vos, wachtmeester van kasteel Horn, en Catharina van Ass.

Uit dit huwelijk:

1. Maria (Marie) Peters, geb. ca. 1667 (geschat), overl. Thorn 27 juni 1738, begr. aldaar in de parochiekerk (*Maria Peters, uxor D. Reneri Moers, pr[ocurat]oris fiscalis (schatheffer) in fine appendices templi propre valvas, id est, inter ultimam columnam et murum versus meridiem*) 29 juni 1738; tr. 1e voor 1 okt. 1692 **Joannes Geuijen**, geb. Horn? ca. 1667 (geschat), overl. Horn 17 okt. 1702; tr. 2e Roermond 2 april 1704 {get.: Franciscus van Barle, *vicar. cathedralis*, Henricus Cueben} **Reinerus Moors**, geb. Horn? ca. 1679 (geschat), notaris en procureur, pachter van de Grote Hegge te Thorn 1714-1729, overl. Thorn aan dysenterie 20 sept. 1747, begr. aldaar in de parochiekerk 21 sept. 1747, zoon van Henricus Moors, schepen van het hoofdgerecht Horn, en Catharina Gerards.⁴⁰ Reyner Moors releveert op 10 juli 1705 een huis, hof en boomgaard in de Horner Weerd, waarvan zijn overleden vader de vorige houder was.⁴¹ Van Pasen 1714 tot Pasen 1729 is hij pachter van de Grote Hegge in Thorn.⁴² In 1726 koopt hij samen met zijn vrouw de Kleine Hegge in Thorn. Enige wetenswaardigheden over Reyner Moors zijn overgeleverd. Zo was hij de verdediger van de bandiet Jacobus Ferdinand, beter bekend als *Zwarte Coob*, die in maart 1727 in Thorn werd terechtgesteld.⁴³ Zelf werd hij in juli 1734 in de kerkelijke immuniteit van de stiftskerk van Thorn verwond met een *hirschfänger* (een jagersmes) door een zekere heer Bailly, maar blijkbaar is hij daarvan weer hersteld.⁴⁴

Uit het huwelijk Geuijen-Peters (o.a.):

- a. Maria Geuijen, ged. Horn juli 1696 {peetouders: *Reverendus Dominus Joannes Tilmans beneficiatus Thorensis, domicella Mechtildis Holtbacker*}, overl. aldaar 27 maart 1743; tr. Horn 23 jan. 1721 {get.: Andreas Hoijmans, Gertrudis Arets, Magdalena Pluijm} **Jacobus Hendrix**, geb. ca. 1690 (geschat), koster, overl. Horn 23 maart 1741, zoon van Petrus Hendrix en Helena Schreurs alias Stox. Uit dit huwelijk zeven kinderen gedoopt te Horn.
- b. Petrus Guen, ged. Roermond 7 juni 1699 {peetouders: Godefridus Hoebe, Christina Peters}, burgemeester van Thorn 1760, begr. Thorn 25 sept. 1781; tr. Thorn 15 nov. 1733 {get. *dominus* Henricus Joannes Moers, licentiaat in de rechten, secretaris van Thorn en meier te Neeroeteren, Reynerus Moers, licentiaat in de rechten, Maria Geuijen, Catharina Moers} **Margaretha Christina Seegers**, ged. Thorn 22 dec. 1711, overl. aldaar 11 nov. 1760, begr. in de parochiekerk 13 nov. 1760, dochter van Mathijs Seegers en Catharina Hackers. Uit dit huwelijk acht kinderen gedoopt te Thorn.
- c. Wilhelmus Guijen, ged. Roermond 27 febr. 1702 {peetouders: Egidius Guijen, Elisabeth van Ass namens Maria Vossen}.
- d. Joanna Maria Guijen, ged. Roermond 25 febr. 1703 {peetouders: Joannes op den Poel, Sibilla van Herten}, overl. na 7 juli 1746;⁴⁵ tr. Thorn 1 febr. 1736 {get.: Reijnerus Moers, Catharina Moers, Catharina Moers, Joanna Gertrudis Moers, Joanna Catharina Specken} met disp. van twee roepen **Joannes Henricus Hulz**, koster van de St. Joannes-parochie te Essen (D), overl. na 17 febr. 1739.⁴⁶

Uit het huwelijk Moors-Peters:

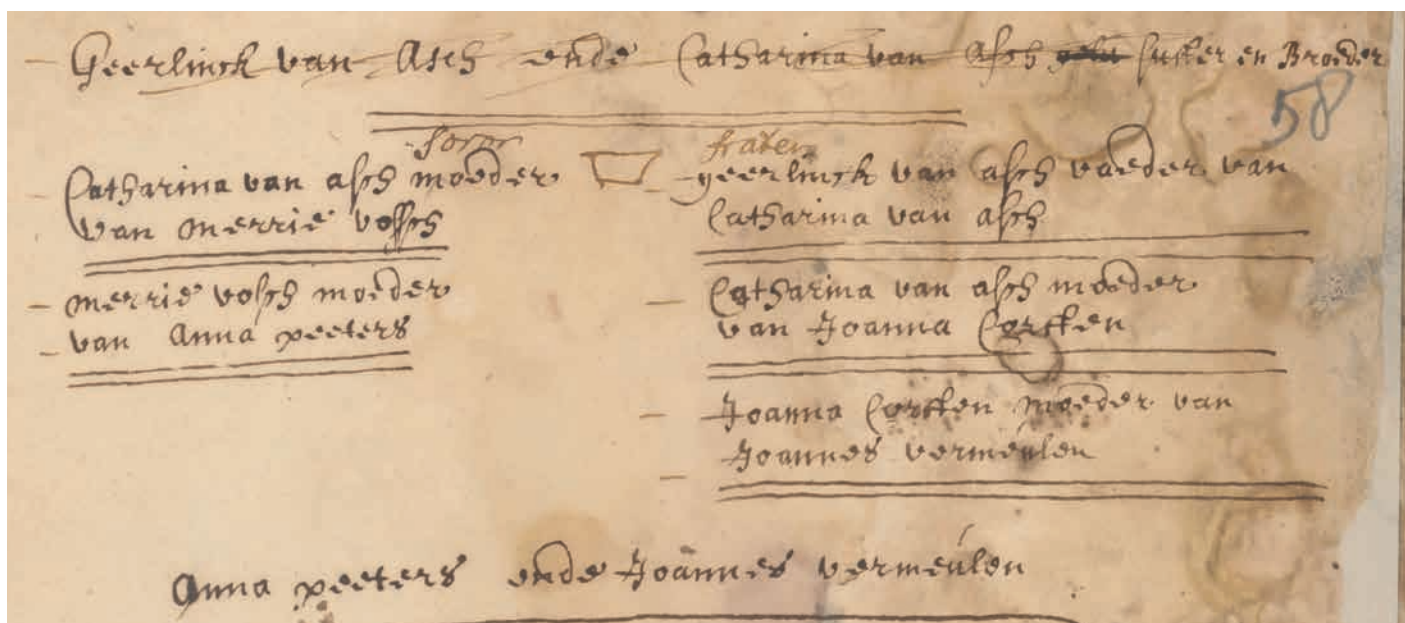
- e. Catharina Moors, ged. Horn 18 okt. 1705 {peetouders: Wilhelmus Peters, Anna Maria Moors} tweeling met navolgende, begr. Thorn 13 mei 1775; tr. Thorn 14 jan. 1737 {get.: Joannes Peters, Joannes Paulus Cunnen} met dispensatie van twee roepen **Henricus Broeckmeulen**, ged. 's-Hertogenbosch (Sint Pieter) 24 maart 1716, notaris, begr. Thorn 2 maart 1762, zoon van Joannes Broeckmeulen en Catharina Hulsken. Uit dit huwelijk zes kinderen gedoopt te Thorn.
- f. Henricus Moors, ged. Horn 18 okt. 1705 {peetouders: Hermannus Peters, Mechtildis Crompvoets} tweeling met voorgaande, verm. jong overl. voor 19 okt. 1707.
- g. Henricus Joannes Moors, ged. Horn 19 okt. 1707 {peetouders: *dominus* Henricus Smaeckers, Gertrudis Peeters}, licentiaat in de rechten, advocaat, meier van Neeroeteren, secretaris van het Land van Thorn, begr. Thorn 3 maart 1770; tr. Thorn 23 jan. 1736 {get. Reynerus Moers, licentiaat in de rechten, Philippus Moers, schepen van Echt, Catharina Moers, Joanna Gertrudis Moers, Anna Gertrudis Chanon} met dispensatie van twee roepen **Maria Josina Moors**, ged. Echt 14 sept. 1706, begr. Thorn 14 mei 1772, dochter van Antonius Moors, president-schepen van Echt, en Catharina Geulen. Uit dit huwelijk acht kinderen gedoopt te Thorn.
- h. Sophia Moors, ged. Horn 11 febr. 1709 {peetouders: Franciscus Veeckens, Catharina Peters}, verm. jong overl.

- 2. Christina Peters, geb. 1669, pachtster, overl. in de Roermondse Weerd 2 aug. 1754 (*obiit in villa de Donck ... 85 annorum*), begr. Horn; tr. Horn 30 aug. 1695 {get.: Hubertus Deletaj, Christina Veeckens} **Henricus Franciscus (Francis) Veeckens**, geb. Horn? ca. 1669 (geschat), burgemeester van Horn 1732,⁴⁷ pachter van De Donck, overl. in de Roermondse Weerd 18 april 1748 (*in insula sub Ruræmundensi parochia*), begr. Horn, zoon van Egidius Veeckens en Anna Krachten alias Thijssen. Het huwelijk Veeckens-Peters bleef kinderloos.
- 3. Wilhelmus Peters, geb. ca. 1672 (geschat),⁴⁸ **volgt III-2**.
- 4. Anna Peters, geb. 1678, pachtster van het Roermondse veer 1744, overl. Horn 10 maart 1764; tr. 1e Roermond 19 febr. 1708 met dispensatie wegens bloedverwantschap in de derde en vierde gemengde graad {get.: Arnoldus Plumen, Antonius Plumen} **Joannes (Jan) Vermeulen**, geb. Horn? 1685, brouwer, overl. Horn 22 febr. 1734, zoon van Cornelius Vermeulen en Joanna Corsten; tr. 2e Horn 16 febr. 1735 {get.: Hermanus Vermeulen, Maria Baetsen} **Mathis (Thijs) Baetsen**,⁴⁹ geb. circa 1710 (geschat), overl. Horn 31 juli 1761 (*subitaneæ* = plotseling).

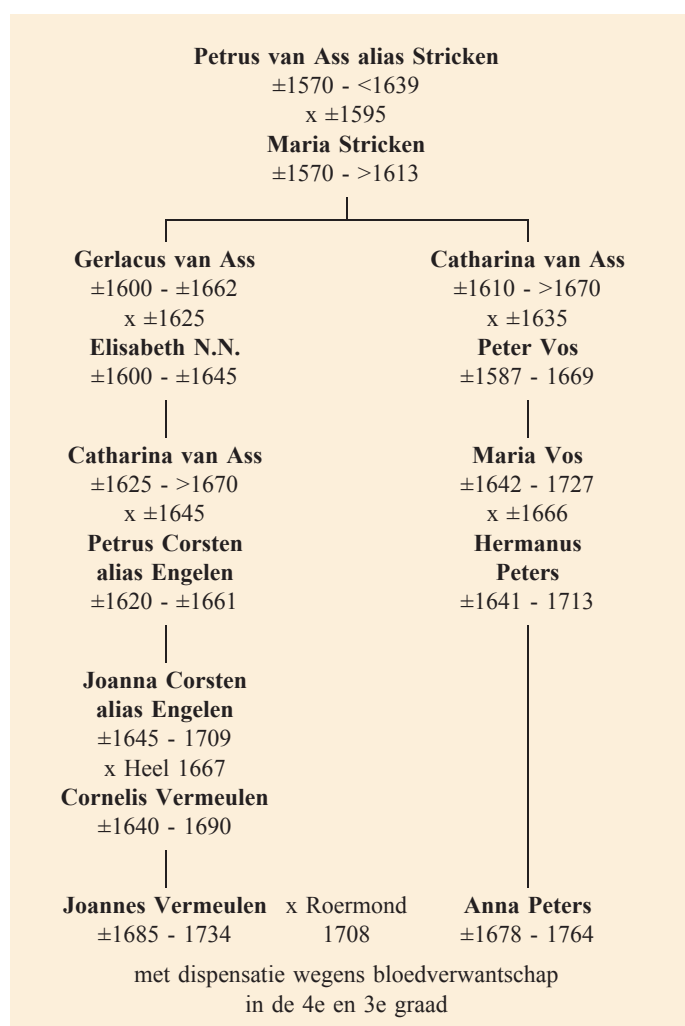
In een notariële akte van 30 maart 1744 is sprake van *Anna Peters, inwoondersse tot Horne, oudt omtrent de sesensestigh jaeren*.⁵⁰ Zij is pachtster van het Roermondse veer. In dezelfde akte worden genoemd haar vader Herman Peters, haar eerste man Jan Vermeulen en haar *moderne* man Matthijs Baetsen. Onder de akte staat de handtekening van Anna Peters. Het huwelijk Baetsen-Peters bleef kinderloos.

Hoeve de Donck in de Roermondse Weerd bij hoog water in 1988. (Beeldbank GAR 1988.L28a.)

Origineel schema van de bloedverwantschap tussen Joannes Vermeulen en Anna Peters, behorende bij de dispensatieaanvraag in verband met hun voorgenomen huwelijk. (RHCL 14.A002A, inv.nr. 895)

Schema III: Reconstructie van de bloedverwantschap in de derde en vierde gemengde graad tussen Joannes Vermeulen en Anna Peters, waarvoor dispensatie moest worden verleend bij hun voorgenomen huwelijk te Horn in 1708.

Uit het huwelijk Vermeulen-Peters:

- Cornelius Vermeulen, ged. Horn 28 febr. 1710 {peetouders: Ægidius Goijen, Maria Vossen}, verm. jong overl. voor 24 maart 1716.
- Joanna Vermeulen, ged. Horn 27 juni 1711 {peetouders: Hermannus Peeters, Maria Geuijen}.
- Guilielmus (Wulm) Vermeulen, ged. Horn 6 dec. 1713 {peetouders: Petrus Vermeulen, Gertrudis Peeters}, overl. aldaar 3 nov. 1761; tr. Horn 23 nov. 1742 {get.: Hermanus Vermeulen, Mechtildis Vogelers} met dispensatie wegens bloedverwantschap in de derde en vierde gemengde graad **Christina Vogelers**, ged. (als Catharina) Horn 1 nov. 1717, overl. na 20 jan. 1784, dochter van Angelus Vogelers en Petronella Peters; zij hertr. Mathias op 't Roodt. Uit het huwelijk Vermeulen-Vogelers vijf kinderen gedoopt te Horn.
- Cornelius (Nelis) Vermeulen, ged. Horn 24 maart 1716 {peetouders: Renerus Moors, Petronilla Corsten}, overl. na 29 april 1744.
- Hermanus Vermeulen, ged. Horn 4 nov. 1718 {peetouders: Wilhelmus Peters, Peternella Vermeulen}, overl. Horn 19 sept. 1747 aan dysenterie; tr. Horn 29 april 1744 {get.: Christianus Lintsen, Christina op Root, Cornelis Vermeulen} **Maria Baetsen**, ged. Horn 12 febr. 1715, overl. aldaar 20 dec. 1778, dochter van Leonardus Baetsen, schepen van Horn, en Joanna Wevers; zij hertr. Egidius Pluijmen. Uit het huwelijk Vermeulen-Baetsen twee kinderen gedoopt te Horn.
- Petrus Peters, geb. ca. 1682 (geschat), **volgt III-3**.
- Catharina Peters, geb. 1687, overl. Leveroy 7 juni 1782 (in den ouderdom van vijffennegentigh jaeren) begr. aldaar in de parochiekerk 10 juni 1782;⁵¹ tr. Roermond 26 okt. 1709 {get.: Godefridus Bulders, Mechtildis Lenssen, Joachimus Hoeft custos (koster)} **Everardus Verstegen (alias Heijnen)**, ged. Swalmen 3 juli 1689, pachter van de Donck in de Roer-

De Weert op de Rivierenkaart van 1849. (Blad N° 10 Horn, detail. Beeldbank Gelderland Bibliotheek)

- g. Goddefridus Hermanus Versteeghen, ged. Roermond 6 april 1724 {peetouders: Matthias Veeckens, Anna Peeters}, pastoor van Leveroy 1751-1803, landdeken van Weert, overl. Leveroy gemeente Nederweert 15 pluviôse XI (4 febr. 1803).
- h. Jacobus Philippus Verstegen, ged. Roermond 22 maart 1727 {peetouders: de heer Philippus Jacobus Gruloss, Maria Gertrudis van Herten}, overl. aldaar 15 sept. 1815 (*lecteur général des ci-devant récollets*).
- i. Maximilianus Henricus Josephus Versteghen, ged. Roermond 22 maart 1730 {peetouders: Hendricus Loven, jonkvrouw Maria Agnes de Cortenback namens Maria Elisabetha de Cortenback geb. de Westerom}.
- j. Maria Gertrudis Versteghen, ged. Roermond 7 juli 1731 {peetouders: Wilhelmus Peters, Maria Margaretha Putelinck dicta Scholtis}.

III-2. **Wilhelmus Peters**, geb. ca. 1672 (geschat), overl. Horn 21 febr. 1754; tr. Horn 6 febr. 1697 (*vi rubri sigilli* [= onder het rode zegel: met dispensatie van de roepen]) {get.: Hubertus Deletaj,

Theodora Dulles} **Christina Veeckens**, geb. Horn? ca. 1672 (geschat), overl. in de Roermondse Weert 24 juli 1734 (*domi sita in insula e regione civitatis vulgo in den Donck*), begr. Horn, dochter van Joannes Veeckens en Gertrudis Veugelers.

Uit dit huwelijk:

1. Catharina Peters, ged. Roermond 5 juni 1699 {peetouders: Joannes Aertschot, Maria Vos}, overl. in de Roermondse Weert 1 maart 1773 (Horn: *obiit in insula sub parochia Ruremondensi*; Roermond: *præ senio* [door ouderdom] ... *domi suæ, sitæ in insula trans Mosam, vulgo in den Weerdt* ... *et sepelitur de mea licentia in parochia de Horne*), begr. Horn; tr. Roermond 19 febr. 1724 {get.: Ægidius van Harten, Helena Versteegen, Henricus Jonckbloet} **Antonius Pluijmen**, ged. Roermond 9 juli 1686, overl. in de Roermondse Weert 8 sept. 1768, begr. Horn 10 sept. 1768, zoon van Franciscus Pluijmen en Gertrudis Schreurs. Uit het huwelijk Pluijmen-Peters acht kinderen gedoopt te Roermond.
2. Anna Peters, ged. Roermond 22 sept. 1701 {peetouders: Antonius Swinnen, Catharina Gerarts namens Gertrudis

- Engelen}, overl. Linne 11 juli 1782, begr. aldaar 13 juli 1782; tr. Roermond 24 juni 1731 {get.: Henricus van de Vinne, Petrus Peters, Anna Verstegen} **Christianus van de Vinne**, geb. ca. 1701 (geschat) overl. Linne 16 mei 1774, begr. aldaar 18 mei 1774. Uit het huwelijk Van de Vinne-Peters zes kinderen gedoopt te Linne.
3. Sibilla Peters, ged. Horn 24 jan. 1704 {peetouders: Wilhelmus van Harten, Gertrudis Peeters}, overl. Maasniel 28 juli 1781 (*gewesene halfferse van Cloostershoff*), begr. in de parochiekerk Maasniel 30 juli 1781; tr. ca. 1730 (geschat) **Gerardus (Gradus) Schrijvers**, ged. Maasniel 7 nov. 1700, schepen van Maasniel en pachter van Kloostershof te Maasniel, overl. aldaar 25 april 1781, zoon van Gerardt Schrijvers en Gertrudis Verbeeck.⁵⁴ Uit het huwelijk Schrijvers-Peters zes kinderen gedoopt te Maasniel. Een kleindochter, Maria Catharina Smedts (Smeets) (1775-1850), trouwt in 1799 te Roermond (met dispensatie wegens bloedverwantschap in de vierde graad) Leonardus Timmermans (1769-1834) en woont met hem in de Horner Weerd.
4. Gertrudis Peters, ged. Roermond 13 sept. 1706 {peetouders: Reynerus Moers, Margareta Veeckens namens Anna Crachten}, jong overl. voor 3 nov. 1711.
5. Petrus (Peter) Peters, ged. Roermond 26 febr. 1709 {peetouders: Jacobus Screures, Catharina Peeters}, pachter van de Grote Hegge in Thorn van Pasen 1737 tot Pasen 1758,⁵⁵ overl. Thorn 25 juli 1786 (*uyt den Weert propi Ruræmundam*); tr. Neer 24 juni 1733 {get.: Matthias aen den Boem, Joannes Geenen} **Maria Tobben**, ged. Neer 28 juli 1706, pachtster, overl. Neer 13 febr. 1794 (*octogenaria major* [= ouder dan tachtig jaar]), dochter van Godefridus Tobben, molenaar, en Anna Gerets.⁵⁶ Uit het huwelijk Peters-Tobben acht kinderen gedoopt te Thorn.⁵⁷
6. Gertrudis Peeters, ged. Roermond 3 nov. 1711 {peetouders: Wielmus van Harten namens Petrus Vekens, Christina Peters}, overl. in het kraambed Horn 7 mei 1750 (*post felicem partum exanimata* [= na een voorspoedige bevalling ontzield]); tr. Thorn 23 aug. 1736 {get.: Joannes Peters, Catharina Moers} **Leonardus (Lennert) Geenen**, ged. Neer 23 sept. 1708, landbouwer, kerkmeester te Horn 1755, overl. in de Horner Weerd 10 febr. 1773 (*in insula sub parochia de Horne*), zoon van Wilhelmus Geenen, smid en gezworene te Neer, en Maximiliana Tobben. Uit het huwelijk Geenen-Peters zes kinderen gedoopt te Horn.⁵⁸
7. Joannes Arnoldus Peeters (Peters), ged. Roermond 29 april 1715 {peetouders: Josephus Ignatius van der Hocht namens de heer Hermanus Jacobus van den Bergh, Catharina Veeckens}, overl. na 10 april 1752; tr. Roermond 29 okt. 1743⁵⁹ {get.: Everardus Thissen, Leonardus Thissen, Anna Thissen, Catharina Moers} **Catharina Thissen (Thijssen)**, geb. Maasniel ca. 1715 (geschat), dienstmaagd (*famula*) te Thorn 1743, overl. na 10 april 1752, dochter van Joost Thijssen en Elisabeth Severijns.⁶⁰
- Het echtpaar Peeters-Thissen woont in de jaren 1743-46 in de Roermondse Weerd. In 1748 is Joannes Peters pachter van de Kleine Hegge in Thorn. Om de pacht te kunnen betalen hadden Joannes Peters en Catharina Thijssen van Henricus Joannes Moers, licentiaat en secretaris van het land Thorn en eigenaar van de Kleine Hegge, een kapitaal

geleend, waarvan op 10 april 1752 nog 761 gulden en 16 stuivers Luiks geld moest worden terugbetaald.⁶¹ Uit het huwelijk Peeters-Thissen vijf kinderen gedoopt te Roermond en Thorn.

8. Hermanus Peters, ged. Roermond 26 sept. 1717 {peetouders: Martinus van Assch, Anna Peters}.

III-3. **Petrus (Peter) Peters**, geb. ca. 1682 (geschat), schatheffer van de gemeente Horn in 1714,⁶² overl. Horn 29 dec. 1761; tr. Horn 21 aug. 1707 {get.: Joannes Cuijpen, Joannes Veeckens} **Catharina (Catharijn) Veeckens**, geb. ca. 1682 (geschat), overl. Horn 8 sept. 1751, dochter van Egidius (Gielis) Veeckens en Anna Krachten alias Thijssen.

Op 25 oktober 1716 verheft *Peter Peeters, zoon van Hermen* het huis en de hof van Jan Vogelers, waarvan Jacob Veeckens de vorige pachter was.⁶³ Op 29 mei 1721 koopt hij voor 100 rijksdaalders en een halve malder rogge van Goije Linssen en Jan Veugeleers, zwagers, een morgen akkerland gelegen op de Kemp.⁶⁴ Dat hij niet onbemiddeld is blijkt uit het feit dat hij ook als geldschietter optreedt. Op 30 augustus 1736 leent hij aan het Roermondse echtpaar Philippus Gruloos en Maria Catharina Murers een kapitale som van 50 pattacons.⁶⁵ Op 28 december 1739 verkoopt de abdis van het Munsterklooster te Roermond aan Peter Peters en zijn echtgenote Catharijn Veeckens een huis, moeshof en boomgaard, gelegen binnen het dorp Horn, afkomstig van Claes Curvers en laatstelijk bezit van Johan Mattias Smeets, burgemeester van de stad Maaseik, voor 225 pattacons.⁶⁶ Op 26 mei 1746 kopen Peter Peters en Catharina Veeckens van de eerwaarde heer Ferdinandus Godefridus Smackers, mede namens zijn broer en zusters, een huis, hof, schuur, stalling en akkerland in de Horner Weerd (rijgenoten de erfgenamen van De Borr en Evart Versteegen, de hoofden uitschietend op het erf van de baron van Cortenbagh en de Oude Maas), alsmede 4½ morgen akkerland en graswas, samen voor 1475 pattacons en een 'speelgeld' van acht Franse pistolen.⁶⁷ Enige maanden later, op 25 augustus, moeten ze dat (tegen vergoeding van de oorspronkelijke aankoopsom) wegens vernaardering weer afstaan aan de voorkinderen van de heer Claude Emanuel de Brias.⁶⁸ Het echtpaar houdt echter belang in de Weerd, want op 16 juni 1746 verkoopt Gertrudis Oostermans, weduwe Ruban, aan Peter Peters c.s. een stuk akkerland van vijf vrechten in de Weerd voor 200 pattacons boven 100 gulden Roermondse koers en een *botterweck*.⁶⁹

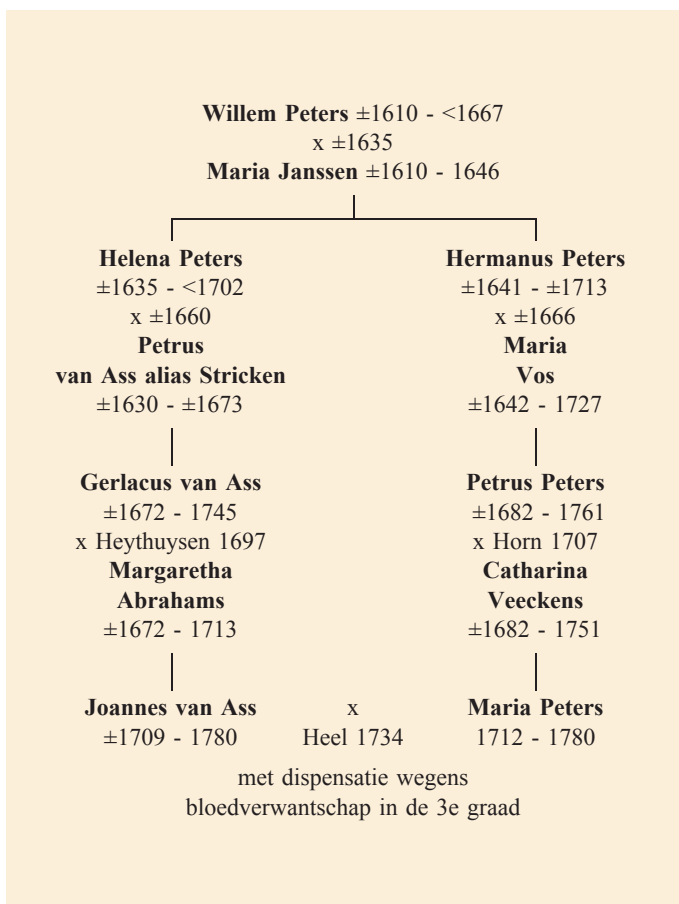
Peter Peters raakt ook nog betrokken in aangelegenheden van geheel andere aard. Op 21 augustus 1750 dient hij bij het hoofdgerecht Horn een aanklacht in tegen Catharina Wevers, de weduwe van Paulus Rulkens, omdat zij het valse gerucht zou hebben verspreid dat hij haar bevrucht zou hebben.⁷⁰ Catharina Wevers verklaart dat zij zwanger is en dat Peter Peters de vader is, en dat hij haar meermaals bekend heeft, de eerste keer op de laatste Beegder kermis, 's zondags na Sint Maarten. Mocht dit op waarheid berusten, dan is Petronella Wevers (ged. Horn 5 nov. 1750 (*spuria* = onwettig) {peetouders: Henricus Cuijpers, Agnes Rulkens namens Helena Frencken}, overl. 2 jan. 1752) een natuurlijk kind van Petrus. Een uitspraak hierover van de rechtbank is niet bekend.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. Guilielmus Peters, ged. Horn 14 maart 1708 {peetouders: Hermannus Peters, Anna Crachten}, overl. aldaar 15 aug. 1736 (*adolescens*).
2. Maria Catharina Peetersen, ged. Roermond 24 aug. 1709 {peetouders: Martinus van Asch, Christina Peeters}, verm. jong overl.
3. Ægidius Franciscus (Gelis) Peters, ged. Horn 4 aug. 1710 {peetouders: Everardus Verstiegen, Gertrudis Peeters}, overl. aldaar 16 april 1771.
4. Maria Peters, ged. Horn 4 april 1712 {peetouders: Joannes Veeckens, Gertrudis Voegelers}, pachtster, overl. Osen (onder Linne) 29 dec. 1780 (*villica in Osen*), begr. Beegden 31 dec. 1780; tr. Heel 6 maart 1734 met dispensatie wegens bloedverwantschap in de derde graad {get.: Cornelius Nelissen, Agnes Kempnaers} **Joannes (Jan) van Ass**, geb. Beegden? ca. 1709 (geschat), pachter, overl. Osen (onder Linne) 5 maart 1780 (*villicus in Osen*), begr. Beegden 7 maart 1780, zoon van Gerlacus van Ass en Margaretha Abrahams. Jan van Ass is in 1736 pachter op Hatenboer in de parochie Beegden. In 1757 kopen Jan van Ass en Maria Peters de pachthof bij Huis Beegden.⁷¹ Later is hij pachter op de hoeve van kasteel Osen, gelegen onder Linne op de linkeroever van de Maas. Uit het huwelijk Van Ass-Peters worden twaalf kinderen geboren, waarvan het eerste wordt gedoopt te Horn en de andere te Beegden.

5. Sophia Peters, ged. Horn 20 aug. 1714 {peetouders: Martinus Nielen, Maria Vossen}, verm. jong overl.
6. Catharina Peters, ged. Horn 5 mei 1716 {peetouders: Franciscus Veeckens, Christina Veeckens}, overl. aldaar 24 febr. 1757; tr. Horn 1 juni 1749 met dispensatie van de roepen {get.: Petrus Timmermans, Joannes Peters, Catharina Hendericks} **Godefridus (Geu) Timmermans**, ged. Horn 11 juli 1721, overl. aldaar 23 maart 1798, zoon van Jacobus Timmermans en Petronilla Vermeulen; hertr. Maria Gertrudis van Herten. Uit het huwelijk Timmermans-Peters vier kinderen gedoopt te Horn.
7. Hermanus Peeters, ged. Horn 27 febr. 1721 {peetouders: Wilhelmus Peters, Catharina Peters}, overl. aldaar 7 april 1737 (*adolescens*).
8. Joannes Henricus (Jan) Peeters, ged. Roermond 8 apr. 1723 {peetouders: Martinus van Asch, Anna Peeters}, akkerman, overl. aldaar 16 okt. 1799; tr. Horn 14 sept. 1751 {get.: Mathias op 't Roodt, Jacobus Timmermans, Petronella op 't Roodt} **Christina op Raet (op 't Roodt)**, ged. Horn 23 sept. 1726, overl. aldaar 30 april 1805, dochter van Nicolaus op gen Roet (alias Cranen) en Mechtildis Lenssen. In 1796 woont het gezin op de Wal (*autour du Rampart*) in Horn.⁷² Uit het huwelijk Peeters-Op 't Roodt negen kinderen gedoopt te Horn.
9. Mathias (Matis) Peters, ged. Roermond 6 jan. 1726 {peetouders: Jacobus Schrurs, Cristina Peters}, akkerman, overl. Horn 19 maart 1800; tr. Horn 23 april 1758 {get.: Henricus van Solingen, Joannes Timmermans, Mathia van Ell} **Anna Timmermans**, ged. Horn 27 jan. 1733, overl. Horn 17 sept. 1798, dochter van Martinus Timmermans en Maria Verboeket. In 1796 woont het gezin op het Eynde in Horn.⁷³ Uit het huwelijk Peters-Timmermans zes kinderen gedoopt te Horn.⁷⁴
10. Anna Maria Peters, ged. Roermond 25 april 1728 {peetouders: Wilhelmus Peters namens Reinier Moors, Catharina Veeckens namens Sophia Veeckens}, verm. jong overl.

Schema V: Reconstructie van de bloedverwantschap in de derde gelijke graad tussen Joannes van Ass en Maria Peters, waarvoor dispensatie moest worden verleend bij hun voorgenomen huwelijk te Heel in 1734.

Steven Peters: van de Weerd naar Heel en terug

Stephanus (Steven) Peters is geboren in de Roermondse Weerd, maar woont na zijn huwelijk in 1674 in Heel. Zijn eerste vrouw, Anna van Oosen uit Heel, was een kleindochter van Theodorus (Dirrick) Vogels en Anna Tewen, die over een duidelijke connectie met de Weerd beschikken. Dirrick Vogels verheft op 12 januari 1641 voor de adellijke leenzaal van Horn *zijn huys hoff ende den bandt in den Werdt gelegen, tesaemen onderhalf bunder groet, wesende een cluppelleen*.⁷⁵ De vorige leenman van deze hoeve, gelegen aan de Oude Maas in de Horner Weerd, was Giel Tewen, ongetwijfeld naaste familie van Anna. In 1686 wordt dit huis in de Weerd gereleveerd door Hendrick Moors, wiens zoon Reiner met Maria Peters zal trouwen. De familie Vogels was afkomstig uit Heel, dus mogelijk is langs deze weg het contact tussen Steven Peters en zijn eerste vrouw tot stand gekomen.⁷⁶

Na het overlijden van zijn eerste vrouw, in 1682 of 1683, keert Steven Peters terug naar de Weerd. In 1683 trouwt hij te Roermond met de weduwe Fijcken Heurmans. Andries Janssen, zoon uit haar eerste huwelijk, en zijn vrouw Joanna Teven

Handtekening van Anna Peters II-2 sub 4., echtgenote van Mathijs Baetsen, onder een notariële akte van 30 maart 1744. (RHCL 09.001 NA, inv.nr. 3417b)

(Teuwen) wonen eveneens in de Weerd en zijn er beiden overleden (*in insula vulgo in den Weerdt*, aldus het Roermondse overlijdensregister).⁷⁷

Anna Peters, dochter uit het tweede huwelijk van Stephanus, trouwt in 1710 met Matthias van Herten. Deze familie is verbonden met de tweede grote pachthoeve in de Weerd, de Polak. Door dit huwelijk krijgen de pachters van de Donck en de Polak familiebanden, wellicht niet voor de eerste keer.

II-3. **Stephanus (Steven) Peters**, ged. Roermond 27 april 1650, pachter van de Donck in de Roermondse Weerd 1686, overl. voor 2 maart 1710; tr. 1e Heel 3 febr. 1674 {get.: Henricus Enghelen, Maria Eggels} **Anna Cornelij van Oosen (alias Nelissen)**, ged. Heel 14 sept. 1652, overl. aldaar 15 mei 1683, begr. Heel 17 mei 1683, dochter van Henricus de Oesden (alias Corneli alias Nelissen alias Thonis), schepen van Pol en Panheel en van Heel, en Catharina Vogels; tr. 2e Roermond 20 juli 1683 {get.: Martinus Claessen, Elisabeth Heurmans} **Sophia (Fijcken) Heurmans**, geb. Roermond? ca. 1649 (geschat), overl. voor 29 maart 1704; weduwe van Petrus Janssen.

Uit het eerste huwelijk:

1. Wilhelmus Peeters, ged. Heel 27 april 1675 {peetouders: Arnoldus Puts, Christina Enghelen}, verm. jong overl.
2. Jacobus Peters, ged. Heel 9 aug. 1677 {peetouders: Gerardus Houben, Joanna Voeghels}, volgt III-4.
3. Cornelius Petri, ged. Heel 22 maart 1680 {peetouders: Cornelius van As, Ida Lemmens}, verm. jong overl.

4. Catharina Peeters, ged. Heel 28 april 1682 {peetouders: Henricus Nelissen, Mechtildis Cromptvoets}, verm. jong overl.

Uit het tweede huwelijk:

5. Anna Peters, geb. in de Weerd, ged. Roermond 15 jan. 1686 {peetouders: Joannes Meulleners, Martinus Claessen}, pachtster, overl. in de Roermondse Weerd 28 juli 1765 (overlijdensregister Roermond: *domi suae sitae trans Mosam in insula den Weert*), begr. Horn 30 juli 1765; tr. Horn 4 mei 1710 {get.: Jacobus Hendrix, Guilielmus van Harten} **Matthias van Herten**, geb. Horn? ca. 1685 (geschat), pachter, overl. in de Roermondse Weerd 9 okt. 1747 (*ex febris maligna* [door een kwaadaardige koorts]⁷⁸ ... *villicus in insula vulgo den Weerdt*), begr. Horn 11 okt. 1747, zoon van Leonardus van Herten en Margarita van Vorst.

Uit het huwelijk Van Herten-Peters:

- a. Stephanus van Harten (van Herten), ged. Horn 4 febr. 1711 {peetouders: Margarita van Vorst, Hermannus Peeters}, pachter, overl. Hatenboer par. Beegden 18 jan. 1763 (*in Hattebour sub parochia de Beeghden*⁷⁹), begr. Horn 20 jan. 1763; tr. Roermond 9 febr. 1747 {get.: Theodorus Stox, Leonardus van Herten, Gertrudis Stox, Anna Stox} (*Stephanus van Herten et Maria Stox ex insula vulgo de Weyrt Ruræmundenses*) **Maria Stox**, geb. ca. 1720 (geschat), landbouwster, overl. Hatenboer par. Beegden 26 jan. 1751 (*obiit in 't Hatebour sub parochia de Beeghden*), begr. Horn. Uit het huwelijk Van Harten-Stox drie kinderen,

waarvan de eerste twee gedoopt te Roermond en het jongste te Beegden.

- b. Sophia van Herten, ged. Horn 6 jan. 1713 {peetouders: Guilielmus van Vorst, Barbara Bloemen}, overl. aldaar 2 mei 1793; tr. Roermond 20 juni 1731 {get.: Arnoldus Keuven, Margareta Cornelia Janssen} **Joannes Ceuven (Keuven)**, ged. Horn 3 nov. 1706, overl. Horn 8 sept. 1773 (*in insula sup parochia de Horne*), zoon van Henricus Ceuven alias Cremers, akkerman in de Horner Weerd,⁸⁰ en Elisabeth Lenssen. Uit het huwelijk Keuven-Van Herten vijftien kinderen, gedoopt te Buggenum, Horn en Roermond.
- c. Leonardus van Herten, ged. Horn 10 febr. 1715 {peetouders: Wilhelmus Peters, Margaritha Veekens}, jong overl. voor 15 april 1721.
- d. Margaritha van Herten, ged. Horn 26 juni 1719 {peetouders: Joannes Ververs, Maria van Herten}, verm. jong overl. voor 1 juni 1725.
- e. Leonardus (Lennert) van Herten, ged. Horn 15 april 1721 {peetouders: Wilhelmus Peters, Catharina van Eijttre}, akkerman, overl. in de Roermondse Weerd 12 mei 1786 (*in insula sub parochia Ræremundensi*), begr. Horn 13 mei 1786.
- f. Maria Margaretha van Heerten (van Herten), ged. Horn 1 juni 1725 {peetouders: Franciscus van Vorst, Christina Peters}, ongehuwd overl. in de Roermondse Weerd 22 april 1740 (*junior fæmina ac filia villici cuiusdam habitantis in insula a regione civitatis*), begr. Horn 24 april 1740.
- g. Wilhelmus van Herten, ged. Roermond 5 dec. 1728 {peetouders: Everardus Verstegen, Maria Cromptvoets}, overl. in de Roermondse Weerd 29 juni 1777 (overlijdensregister Horn: *in insula sub parochia Ruremondensi*; overlijdensregister Roermond: *domi suæ sitæ trans Mosam vulgo in den Ruremontsen Weerd*), begr. Horn; tr. 1e Roermond 14 okt. 1760 {get.: Leonardus van Herten, Mathia van Herten, Margarita van Herten, Catharina Vermeulen, Elisabetha Keuben} **Maria Vermeulen**, ged. Heythuysen 4 juli 1738, overl. in de Roermondse Weerd 5 april 1768 (overlijdensregister Horn: *in insula sub parochia Ruremondensi*; overlijdensregister Roermond: *domi sitæ trans Mosam in insula vulgo den Weert*), dochter van Geen Vermeulen, molenaar te Heythuysen, en Petronella Hoofer;⁸¹ tr. 2e Roermond 18 mei 1769 {get.: Henricus Keuven, Margarita van Herten, Gertrude Thissen} met dispensatie wegens bloedverwantschap in de tweede en derde graad **Mechtildis Thissen (Thijssen)**, ged. Buggenum 3 sept. 1731, overl. in de Roermondse Weerd 28 nivôse XIII (18 jan. 1805) (*demeurant au hameau dit In de Weert*); dochter van Hermanus Thissen en Maria Gertruidis van Herten. Uit het huwelijk Van Herten-Vermeulen vijf kinderen gedoopt te Roermond. Uit het huwelijk Van Herten-Thijssen twee kinderen gedoopt te Roermond.

maart 1760, dochter van Wilhelmus Bloomen en Mathia van Oosen.

Op 11 februari 1706 verkopen Jacobus Peters en Berb Bloemen aan Herman Peters en Marie Vossen een halve boender land gelegen in de Horner Oe (rijgenoten Hutshoff erf en de erfgenamen van juffrouwe Hals, met de hoofden op Hutshoff erf en Bergherhofs erf) voor 100 rijksdaalders.⁸³

Uit dit huwelijk:

1. Anna Peeters, ged. Heel 12 jan. 1699 {peetouders: Joannes Daniels, Maria Nelissen}.
2. Barbara Peeters, ged. Heel 3 mei 1700 {peetouders: Joannes van den Erdtwegh, Catharina Bloomen namens Mathia Bloomen}.
3. Margareta Peters, ged. Heel 20 okt. 1703 {peetouders: Franciscus Duzar namens Hermannus Peters, Theodora Bloomers namens Catharina Bloomers}.
4. Catharina Peeters, ged. Heel 18 mei 1707 {peetouders: Petrus Raemaeckers namens Severinus Crijns, Catharina Peeters}, overl. na 8 jan. 1756; tr. Heel 22 okt. 1737 {get.: Stephanus Peters, Margaritha Bloemen} **Henricus (Hendrick) Schepers**, geb. circa 1712 (geschat), overl. na 8 jan. 1756. Uit het huwelijk Schepers-Peters zes kinderen ged. te Heel.
5. Stephanus (Steven) Peters, ged. Heel 2 maart 1710 {peetouders: Cornelius Nelissen, Margareta Emonts}, overl. aldaar (plotseling) 3 april 1783; tr. Heel 5 mei 1743 {get.: Mathias Vogels, Barbara Peters} **Maria Vissers**, geb. circa 1718 (geschat), overl. na 28 mei 1760. Uit het huwelijk Peters-Vissers een dochter gedoopt te Heel.

Besluit

In het voorgaande is beschreven hoe de familie Peters zich in de zeventiende en achttiende eeuw ontwikkelde in de Weerd en op de naburige oevers van de Maas. Daarmee is haar verhaal en dat van de Weerd natuurlijk niet ten einde. In 1796, in de Franse Tijd, vinden we in de Roermondse Weerd Herman Peters (1746-1832), zoon van Joannes en Catharina Thijssen, getrouwd met Maria Janssen (1751-1824),⁸⁴ die als daghuurder werkt op de Donck.⁸⁵ Aan de Hornse kant treffen we de naam Peters zelfs helemaal niet meer aan. Nazaten van Herman Peters en Marie Vos wonen er nog wel, maar die dragen nu namen als Van Herten, Keuven en Timmermans.

De geschiedenis van de Weerd en de andere eilanden in de Maas verdient het zeker verder te worden onderzocht. Soms, zoals in de zomer van 2021, ontdekt het grote publiek dat er niet alleen in Holland en Zeeland, maar ook in Limburg wel eens een strijd met het water moet worden gevoerd. Hoe hielden, lang geleden, onze voorouders aan de Maas het hoofd boven water? Details zijn altijd welkom.

Dankwoord

Zoals gebruikelijk heeft Jan Hanssen de conceptversie van dit artikel zorgvuldig gecorrigeerd en aangevuld. Daarvoor ben ik hem zeer erkentelijk.

III-4. **Jacobus Peters (alias Stevens)**, ged. Heel 9 aug. 1677, overl. aldaar 2 nov. 1741, begr. aldaar 5 nov. 1741; tr. Heel 1 mei 1696 {get. Petrus Bloomen, Catharina Bloomen} **Barbara (Berb) Bloemen**, ged. Heel 20 sept. 1667,⁸² overl. aldaar 15

De St. Jozefkapel in de Weerd, gebouwd in 1860 ter vervanging van een kleinere kapel. Zij staat op de voormalige grens van de gemeenten Horn en Roermond. (Foto auteur.)

Gebruikte afkortingen

AGH	Archieven van het Graafschap Horn
E.H.	Eerwaarde Heer
FA	Frans Archief
GAR	Gemeentearchief Roermond
LTG	Limburgs Tijdschrift voor Genealogie
NA	Notariële Archieven
OAR	Oud-Archief van de stad Roermond
PSHAL	Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg
RHCL	Regionaal Historisch Centrum Limburg, Maastricht

Noten

- 1 Leo Peeters, Enkele generaties Peeters pachter op de "Grote Hegge" (1714-1782), in: *De Kroetwès*, jrg. 19 nr. 1 (2011), 3-20.
- 2 'Weerd' stamt van het oudhoogduitse *werid*, eiland. (Dr. J. DE VRIES, *Etymologisch woordenboek* (1958/1979))
- 3 Voor de Belgische Maasoever, zie: RAYMOND DRIESSEN, *Emundt van Oeteren, Canonick tot Thorn (ca. 1580-1634). Leven langs de Maas in de 16e en 17e eeuw: een tijdsbeeld*. Peer, z.j. (2009). Helaas heeft dit informatierijke werk geen index.
- 4 Sinds 1991 vormt het Lateraalkanaal de grens tussen Horn (gemeente Leudal) en Roermond, waardoor de Weerd nu in zijn geheel deel uitmaakt van de gemeente Roermond.
- 5 Enkele volksverhalen uit De Weerd zijn opgenomen in LEO JANISSEN, *Volksvertellingen uit Horn*, Horn 2021.
- 6 RHCL 03.01 FA, inv.nr. 1041.
- 7 In het Midden-Limburgs territorium was het gebruikelijk dat

een dopeling vernoemd werd naar een reeds overleden familielid, te beginnen met de grootouders.

- 8 J. Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Limburg, in: *PSHAL*, 96-97 (1960-1961), 113.
- 9 GAR 1001 OAR, inv.nr. 1919, *Staet der domeynen ende alle incompten des graefelijcke huys Horne* door admodiateur C.M. de Bree, fol. 69.
- 10 Op 29 nov. 1701 verkopen de kinderen van het echtpaar Van Ass-Peters, te weten Geerling van Ass, Aret Smets als man en momber van Marie van Ass, Jacob Timmermans als vader en voorstand van de kinderen verwekt met Clare van Ass, en Jan Delissen als man en momber van Lijsbeth van Ass, een bundel land in de Horner Weerd. Zie overdrachtsregister van de adellijke leenzaal van het graafschap Horn, RHCL 01.063 AGH inv.nr. 84 fol. 63v.
- 11 Zie HERMAN J.J. VAN ASS en HERMAN J.J. THEUNISSEN, *Van Ass. Genealogie van een geslacht uit Midden-Limburg*, Herten-Roermond 1998, 49. Hier worden genoemd als kinderen van het echtpaar Van Ass-Peters: Elisabeth, Maria, Clara en Gerlacus. Niet genoemd worden echter twee kinderen gedoopt te Heel: Guilielmus, ged. Heel 27 okt. 1666 {peetouders: Martinus Engelen, Maria Vossen}, en Gerardus, *filius Petri van As, uxor Isabella* [sic], ged. Heel 30 jan. 1668 {peetouders: Gielis Pijls, Maria Peeters}. Vermoedelijk zijn deze beide kinderen jong overleden.
- 12 RHCL 01.063 AGH inv.nr. 102, Civiele rechtspraak Beegden 1673-1677.
- 13 Waarschijnlijk is Maria Peters de echtgenote van Gerit Houben, schepen te Beegden, ged. Heel 29 juli 1641 als Gerardus

- Huberti, zoon van Godefridus en Jenneken Engelen. Volgens de huwelijksvoorwaarden die op 17 januari 1704 ten overstaan van de pastoor van Horn werden opgemaakt in verband met het voorgenomen huwelijk van Geurt Houben (zoon van Gerardus Houben) en Petronilla Ramaeckers, is Herman Peters een oom en Jan op de Boel (getrouwd met Gertrudis Peters, dochter van Petrus Peters) een (aangetrouwde) neef van de aanstaande bruidegom. Daaruit valt af te leiden dat Gerardus Houben een zwager moet zijn van Hermanus en Petrus Peters. Zie Minuutakten 1696-1715 Judocus Snijckers, pastoor van Horn, RHCL 09.001 NA, inv.nr. 4828.
- 14 RHCL 09.001 NA, inv.nr. 4828 (17 juli 1703).
- 15 Jan op de Boell is waarschijnlijk een zoon van het echtpaar Jan op ghen Boel en Merrij Vos. Zie hiervoor Jan H. Hanssen, Testamenten in het kerkarchief van Buggenum, in: *LTG* 7, 1979, 117, nr. 10 (testament Tijs op ghen Boel, 14 jan. 1673) en 118, nr. 12 (testament Enken Beckers, weduwe van Tijs op ghen Boel, 9 sept. 1676).
- 16 Ibidem, fol. 10 d.d. 27 nov. 1683.
- 17 Ibidem, fol. 48.
- 18 RHCL 09.001 NA, inv.nr. 4828 (8 mei 1706).
- 19 Deze twee kinderen zijn Leonardus Timmermans (1722-1783), kapelaan te Horn en pastoor te Tegelen, en Jan Timmermans (1725 - ca. 1791), posthouder te Horn. Zie over de laatste en zijn gezin: Jan H. Hanssen, Een takje van de Haspengouwse familie Prosmans te Baexem, in: *LTG* 40, 2012, 3-11.
- 20 Op 5 maart 1770 verkoopt Geertrudis Cuijpers, geassisteerd door haar schoonzoon Wilm Vossen (haar echtgenoot is dus al overleden) een perceel in Horn aan schepen Hendrick van Solingen. (RHCL 01.063 AGH 374, Vrijwillige rechtspraak Horn 1762-1795, fol. 28v)
- 21 Op 4 okt. 1771 tekent Geertruydis Cuijpers voor de ontvangst van een som van 60 pattacons van Joannes Timmermans en Margriet Prosmans, echtelieden, vanwege de verkoop aan dit echtpaar van een morgen land die Geertruydis van haar overleden zuster Petronella had geërfd. (RHCL 01.063 AGH 374, fol. 29)
- 22 Matthias Huijben en Catharina op de Boel zijn de grootouders van Theodorus Huyben (1766-1830), grondlegger van Huyben's Bierbrouwerij te Horn. Zie Piet van Hoof, Parenteel van Theodor Huyben, stamvader van het Hornse brouwersgeslacht Huyben, in: *LTG* 34, 2006, 106-119; THEO PEETERS, *Geschiedenis Huyben's Bierbrouwerij "De Kroon" 1813-1968*, Horn z.j. (2007).
- 23 Het testament werd ingeschreven in het doopregister van de Sint-Martinusparochie te Horn.
- 24 RHCL 09.001 NA, inv.nr. 4828 (26 febr. 1696).
- 25 GAR 4206 Parochie Sint Martinus Horn, inv.nr. 10A.
- 26 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, Vrijwillige rechtspraak Horn, fol. 281v.
- 27 TON KRUIP en MAT ROOSWINKEL, *Boerderijenboek Horn* (in voorbereiding).
- 28 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 76, Adellijke leenzaal Horn, leenverheffingen 1652-1692, fol. 39.
- 29 GAR 1001 OAR, inv.nr. 1919, fol. 69.
- 30 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 23v.
- 31 RHCL 14.A002A Archief van de bisschop van Roermond, inv. nr. 895.
- 32 VAN ASS en THEUNISSEN, *Van Ass*, 41-43. Dochter Catharina is hier niet vermeld.
- 33 Zie Belonje, *PSHAL*, 96-97 (1960-1961), 113. De naam in de voorlaatste regel wordt hier vermeld als 'Catharina Anna', maar dat moet een vergissing zijn, mogelijk veroorzaakt door de moeilijk leesbare inscriptie. In de nagelaten geschriften van M.L. Barten uit Horn bevindt zich een afschrift waarin deze tekst wordt weergegeven als 'Catharina van As'.
- 34 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 75, fol. 83 (21 aug. 1635); Ibidem inv. nr. 76, fol. 39 (30 april 1667); Ibidem fol. 39v. (8 mei 1668).
- 35 GAR 1001 OAR, inv.nr. 1919, fol. 69.
- 36 RHCL 14.C029 Parochie Sint Martinus Horn, inv.nr. 1; *PSHAL* 50 (1914), 283.
- 37 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 46v.
- 38 FRANS DAEMEN, *Regesten van de registers van de leenhof van de abdis van Thorn*, 491. Regionaal Historisch Informatie- en Documentatiecentrum (RHIDOC) Thorn.
- 39 GAR 1001 OAR, inv.nr. 1919, fol. 65v.
- 40 De grootvader van Reyner Moors, eveneens Reyn Moors geheten, was waarschijnlijk uit Stevensweert afkomstig. Ook in het geval van Moors/Moers zou men dus kunnen spreken van een *Maaseilandfamilie*. Zie ook: Trude Rubens, Bogenstraat 7 te Thorn, in: *De Kroetwès*, 28, 2020 nr. 3, 17-27.
- 41 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 77, fol. 11v.
- 42 Leo Peeters, 10.
- 43 Peter Geuskens, Zwarte Coob opgeknoopt in Thorn, in: *"Opera Omnia" III*, 2005, 237-268.
- 44 Tony Joosen, Immuniteit stiftskerk even ter discussie, in: *De Kroetwès*, 24 nr. 3, 2016, 70.
- 45 Op 7 juli 1746 cederen Peter Geuijen en Christina Segers, echtelieden, en Henricus Huls en Maria Geuijen, echtelieden als donatie tussen de levenden aan Matthijs Baetsen en Anna Peters, echtelieden, twee stukken land achter het kasteel van Horn, als ook hun goederen met huis, hof en boomgaard aan de kerk, bestaande uit verschillende percelen (RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 257).
- 46 Hij is op die datum peetouder te Thorn als *Hermanus Henricus Huls* bij de doop van Hermanus Henricus Guijen, het vierde kind van zijn zwager Petrus Gueen. Hij werd natuurlijk vervangen.
- 47 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 185v. d.d. 8 mei 1732.
- 48 Volgens Leo Peeters zou Wilhelmus Peters te Roermond gedoopt zijn op 27 okt. 1674, maar dat is onjuist. Ook de door Peeters gegeven overlijdensdatum (8 mei 1750) kan niet correct zijn, want op 29 maart 1752 treft Wilm Peters een regeling met zijn zoon Peter betreffende het kindsdeel van zijn andere zoon Joannes (RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 286).
- 49 Matthijs Baetsen was waarschijnlijk afkomstig van Maxet onder Heythuysen. Op 18 jan. 1753 cederen Wilhelmus Krops en Hendrick Hulsken als mombers van Thonis en Matthijs Reyners, beiden 'onnozel', aan hun broer Jacob Reyners en diens vrouw Dircxken Deckers hun twee derde deel van de nalatenschap van Joannes Reyners en Johanna Krops, beiden overleden, alsook het twee derde deel van huis, hof en landerijen op het Maxet, genaamd Te Baetsen, samen 7½ bunder, voor 400 pattacons. Op 19 februari 1761 lenen Hendrick Hulsken en Wilhelmus Krops als voogden van de weeskinderen van wijlen Jacob Baetsen (alias Reyners) en diens echtgenote Dircksen Deckers, nu getrouwd met Lambert

- Klompen, tot betaling van het in 1953 aangekochte goed te Baetsen, van een der mede-eigenaren, te weten Mattijs Baetsen, respectievelijk broer en zwager van de kopers, en diens echtgenote Anna Peters, een bedrag van 100 pattacons Weerter koers tegen een jaarlijkse rente van 2½ % ofwel 10 gulden. Als onderpand dient *huys en hoff en landerijen te Baetsen alhier op Maxit gelegen*. (AGH 0.063 AGH inv.nr. 342, Vrijwillige rechtspraak Heythuysen 1750-1788, fol. 16v, fol. 42v.)
- 50 RHCL 09.001 NA, inv.nr. 3417b, Minuutakten J. Waegemans 1707-1755.
- 51 Het overlijden van Catharina Peters is in het parochieregister ingeschreven en ondertekend door haar zoon Godefridus Hermanus Verstegen, pastoor van Leveroy.
- 52 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 131; Ibidem, inv.nr. 85, fol. 44v.
- 53 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 374, fol. 93v (registratie 7 maart 1787).
- 54 JAN RUITEN, *Onder den Klockenslagh van Neel, Leeuwen en Asenray*, Sint-Odiliënberg 1994, 233ff.
- 55 Leo Peeters, 14.
- 56 Zie over Godefridus Tobben, de naamgever van de Friedesse Molen te Neer: Jan H. Hanssen, Godefridus Tobben (±1666-1757), molenaar te Neer en zijn nakomelingen, in: *LTG* 45, 2017, 3-15.
- 57 Dit gezin is uitgewerkt in het artikel van Jan H. Hanssen over Godefridus Tobben (zie noot 56).
- 58 Dit gezin is uitgewerkt in: Jan H. Hanssen, Jan Geenen, zijn grafsteen uit 1675 en vier generaties nageslacht, in: *LTG* 48, 2020, 107-125.
- 59 Het huwelijk werd op 28 okt. 1743 te Thorn ingeschreven als zijnde gesloten te Roermond.
- 60 Jan Ruiten, 435.
- 61 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 292v.
- 62 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 377, Schatcedule Horn 1714.
- 63 GAR 1001 OAR, inv.nr. 1919, fol. 65v.
- 64 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 85, Adellijke leenzaal Horn, Vrijwillige rechtspraak 1718-1749, fol. 19.
- 65 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 200.
- 66 Een kopie van de akte bevindt zich in de collectie W.M. van de Boel te Beegden.
- 67 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 255.
- 68 Ibidem, fol. 160v. Met *vernaardering* of *recht van beschud* wordt bedoeld het juridisch beginsel dat na een transactie van onroerend goed de verwanten van de verkoper het recht hadden om binnen een bepaalde periode (gewoonlijk een jaar) het goed terug te kopen van de koper (*beschudden*) tegen het oorspronkelijke aankoopbedrag, eventueel vermeerderd met onkosten en rente. In het onderhavige geval konden de voorkinderen van Claude Emanuel de Brias (uit diens huwelijk met Maria Helena de Bree) dit recht doen gelden omdat admodiateur Ferdinand Smackers, grootvader van de oorspronkelijke verkopers, de eerste echtgenoot was geweest van admodiatrice Anna Mechtildis Holtbecker, de moeder van Claude Emanuel de Brias.
- 69 Ibidem, fol. 256v.
- 70 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 366, Schepenbank Horn, civiele rechtspraak 1740-1754.
- 71 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 86, Adellijke leenzaal Horn, vrijwillige rechtspraak 1749-1790, fol. 39. Zie ook: *Van Ass*, 70ff.
- 72 RHCL 03.01 FA, inv.nr. 1041.
- 73 Ibidem
- 74 Een van deze kinderen, Willem Peters (1770-1852), was meer dan 50 jaar koster in Horn. Van hem is een kroniek van de Franse Tijd overgeleverd. Zie: Mart Graef, Horn in de Franse Tijd, in: *Rondom het Leudal*, jrg. 42 nr. 168, 2017, 185-188; 43 nr. 169, 2018, 200-206. Een transcriptie door Toon Smeets van de aantekeningen van Willem Peters werd gepubliceerd in *De Kroetwès* 11, 2002/3, 33-40, 109-112, 160-167; 13, 2005, 19-22; 14 2006, 46-51, 118-120.
- 75 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 75, Adellijke leenzaal Horn, leenverheffingen 1626-1664, fol. 186v.
- 76 Zie over deze familie Vogels: Cor Tubée, De kinderen van Gerardus Vogels en Maria Caters uit Heel, in: *LTG* 37, 2009, 56.
- 77 Op 20 juni 1697 leent Andries Janssen, 17 jaar oud, bijgestaan door zijn momber Herman Peters (de halfbroer van zijn stiefvader Steven Peters), van Jan Verheggen een kapitale som van 150 rijksdaalders tegen een jaarlijkse rente van zes rijksdaalders en zes schillingen. Met dit kapitaal koopt hij een half huis in de Weerd. (RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 46v)
- 78 In het najaar van 1747, met name in september en oktober, heerste in Midden-Limburg vooral westelijk van de Maas een dysenterie-epidemie, die in de overlijdensregisters van veel parochies duidelijke sporen heeft nagelaten. Volgens een ruwe schatting moet tussen de 5 en 10% van de bevolking van de getroffen streek in een periode van vier maanden zijn bezweken.
- 79 Niet vermeld in het overlijdensregister, maar ingeschreven als marginotitie in het minuutboek van pastoor Snijckers: *18 Januarij in Hattebour sub parochia de Beeghden obijt Stephanus van Herten et 20 hic sepultus est r:i:p: X*. (RHCL 09.001 NA, inv.nr. 4828)
- 80 Hendrick Keuven (1666-1727) kan worden gezien als de stamvader van de familie Keuven. Dat hij woonachtig was in de Weerd blijkt onder andere uit een getuigenverhoor voor de schepenbank van Horn op 23 juni 1710: *Hendrick Keuven ... oudt ontrent vier en viertigh jaeren, woenende in den Horner Weerd wesende ackerman*. (RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 360, Schepenbank Horn, bijlagen bij de ordinaris criminele rollen 1683-1724)
- 81 Petronella Hoofer hertrouwt na de dood (Heythuysen 9 febr. 1740) van haar eerste man Geen Vermeulen (een dronkaard) te Nunhem op 16 juni 1746 met Egidius van Herten. Het echtpaar Van Herten-Hoofer was pachter van de hof van de Munsterabdij in de Roermondse Weerd.
- 82 Bij haar doop worden de achternamen van haar ouders niet vermeld.
- 83 RHCL 01.063 AGH, inv.nr. 373, fol. 81.
- 84 Ook Maria Janssen werd geboren in de Weerd, op 19 febr. 1751, als dochter van Joannes Janssen en Theresia Mertens. Omdat haar ouders parochianen van Roermond waren had ze eigenlijk aldaar in de kathedrale kerk gedoopt moeten worden, maar vanwege vorst en ijs was het te gevaarlijk om de Maas over te steken, en daarom werd het kind in Horn gedoopt. De pastoor van Roermond schreef in zijn doopregister: *Nota quod hæc proles in parochiali de Horne, diæcesis Leodiensis, fuit baptisata, eo quod parentes habitans in insula den Weirt dicta sub jurisdictione civitatis huius, propter frigus et glaciam non valentes transire Mosam, coacti fuerunt recurrere ad vicinum in Horne pastorem*.
- 85 RHCL 03.01 FA, inv.nr. 1041.